

Приложение № 2 към Условията за кандидатстване

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР (ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ) шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15	
1. Географски район и население, обхванати от стратегията за ВОМР (не повече от 2 страници)	
1.1. Информация за територията и населението на МИГ:	
- Списък на общините, обхванати от МИГ;	Община Аксаково
- Списък на населените места, обхванати от МИГ;	23 населени места: гр. Аксаково; гр. Игнатиево; с. Ботево; с. Водица; с. Вълген; с. Генерал Кантарджиево; с. Доброглед; с. Долище; с. Засмяно; с. Зорница; с. Изворско; с. Кичево; с. Климентово; с. Крумово; с. Куманово; с. Любен Каравелово; с. Новиково; с. Орешак; с. Осеново; с. Припек; с. Радево; с. Слънчево; с. Яребична.
- Брой жители на населените места, обхванати от МИГ.	22 319 души към 31.12.2020 г По населени места както следва: гр.Аксаково 7617 с.Ботево 268 с.Водица 183 с.Вълген 1011 с.Генерал Кантарджиево 493 с.Доброглед 325 с.Долище 411 с.Засмяно 140 с.Зорница 222 гр.Игнатиево 3961

	с.Изворско	941
	с.Кичево	1250
	с.Климентово	429
	с.Крумово	262
	с.Куманово	379
	с.Любен Каравелово	1597
	с.Новаково	125
	с.Орешак	385
	с.Осеново	839
	с.Припек	147
	с.Радево	31
	с.Слънчево	1079
	с.Яребична	224

1.2. Описание на географския район и карта на територията, обхваната от МИГ:

Територията на МИГ „Аксаково“ обхваща административните граници на община Аксаково. Намира се в северната част на Варненска област, в Североизточен планов район, и заема площ от **460,54 кв. км.** В състава ѝ влизат 23 населени места, с общински център гр. Аксаково. Общият брой на населението на територията на МИГ „Аксаково“ е **22 319 души към 31.12.2020 г.** Общината граничи със седем общини: Варна, Белослав, Девня, Суворово, Вълчи дол, Добрич и Балчик. Има излаз на Черно море-четирикилометрова ивица между Златни пясъци и Кранево.

На територията ѝ е разположено летище Варна. През територията ѝ минава магистрала „Хемус“, общинския център - гр. Аксаково се намира на 10 км. от гр. Варна.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: (не повече от 3 страници)

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения, обществени обсъждания с местната общност и описание на съответствието на стратегията с Интегрираната/ите териториална/и стратегия/и за развитие на региона/ите от ниво 2:

Разработването на Стратегията за водено от общностите местно развитие /СВОМР/ на територията на община Аксаково е резултат от изпълнението на проект „Помощ за подготвителни дейности за разработка на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на община Аксаково с административен договор № РД 50-49/15.03.2023 г., номер в ИСУН № BG06RDNP001-19.610-0009-C01 по подмярка 19.1 "Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" по Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. и актуализацията ѝ в съответствие с Условието за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегия за местно развитие“ от СПРЗСР в РБ за периода 2023-2027 г. Стратегията е разработена за период до 31 декември 2027 г.

В разработването на Стратегията се включиха всички заинтересовани страни: представители на стопанския, нестопанския и публичния сектор, хора от уязвимите групи, координатора по изпълнение дейностите по проекта, външни експерти. Приложен бе подходът „отдолу-нагоре“ при разработването на стратегическия документ, бяха проведени 44 информационни срещи в 22 населени места от община Аксаково, 3 обучения на местните лидери, работни срещи със заинтересованите страни, конференции, обществено обсъждане на разработената стратегия.

Във връзка с популяризиране на процеса на разработка на Стратегията бе проведена информационна кампания. Тя се проведе преди стартиране процеса на разработка на стратегията и целеше запознаване на заинтересовани страни със самия процес по изготвяне на СВОМР, насърчаване на тяхната активност за включване в него. В рамките на информационна кампания се проведоха 22 информационни срещи във двадесет и две населени места от общо 23 на целевата територия със триста и петдесет участника (350) участника. На информационните срещи бяха разпространявани информационни материали / информационни листи, информационни брошури/ представящи целите и дейностите на проекта. Предоставяна бе информация за провежданите проучвания, които се извършват в рамките на разработване на Стратегията, разпространявани анкетни карти, представен сайта на проекта, където са публикувани електронните анкетни карти и информационни материали. Разпространена бе информация за предоставените възможности за изпращане на идеи, мнения и предложения от местната общност към екипа, отговорен за изготвяне на Стратегията чрез електронна поща и специално разработена форма на сайта mig.aksakovo.bg.

Публикация относно стартиране на процеса по разработка на СВОМР бе направена във вестник „Строител“, национален ежедневник с тираж от 5000 броя. В местния вестник „Аксаково днес“ бе публикувана информация за стартиране на проекта и процеса на разработка на

СВОМР.

С цел ефективност на процеса на разработка на Стратегията бяха проведени 3 обучения на местните лидери за запознаване с възможностите за финансиране повишаване капацитета на заинтересованите страни за подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегията.

Процеса по разработка и консултиране на Стратегията включваше:

- Провеждане на 3 работни срещи за консултиране подготовка на стратегията, насочени съответно към трите основни групи заинтересовани страни: представители на стопанския сектор, нестопанския сектор и граждани, представители на публичния сектор. Общо се включиха 60 участника. В рамките на работните срещи се обсъдиха възможностите, които предоставяте различните структурни фондове за финансиране чрез ВОМР, представени бяха резултатите от проведените анкетни проучвания и направените анализи.

- Експертната работа по разработката на Стратегията включваше преглед на европейски и национални документи относно разработката на стратегическия документ и финансиране чрез ВОМР, преглед на стратегически планове и програми необходими за разработка на СВОМР, запознаване с резултатите от анализите и използването им при дефиниране целите, приоритети и мерките в СВОМР.

- Провеждане на 22 информационни срещи във двадесет и две населени места за представяне на проекта на СВОМР с 256 участника. Целта на информационните срещи бе консултиране с местната общност, получаване на обратна връзка относно включените мерки въз основа на проведените проучвания и дали те отговарят на потребностите на заинтересованите страни. Срещите дадоха възможност за получаване на обратна връзка, обсъждане на резултатите от проучванията и прецизиране на кои мерки да бъдат включени, като се презират наличието на капацитет на допустимите бенефициенти, ефективността на мерките по отношение на постигане на целите на СВОМР. Направените предложения бяха отразени във финалния вариант на СВОМР. В рамките на информационните срещи бе разпространявана диплома и брошура с проекта на разработената СВОМР на МИГ „Аксаково“.

- Провеждане на „Обществено обсъждане на разработената стратегия“ . В събитието участват представители на всички заинтересовани страни от процеса на разработка на стратегията / 61 участника/. В рамките на събитието бе представена разработената стратегия, обсъждани бяха основните елементи на стратегията, представени резултатите от проучванията, на чиято база бяха избрани мерки за финансиране. Разпространявана бе информационна брошура с проекта на СВОМР на МИГ „Аксаково“. На заинтересованите страни, които нямат възможност да участват в информационните срещи и консултации бе осигурена възможност да изразят своето мнение чрез електронната страницата на проекта, където бе качен документа „Стратегия за ВОМР на МИГ Аксаково“ в рубриката „Документи“ с препратка към рубриката „Какво мислите за ...“ което позволи изпращането на мнения, коментари до екипа по разработката й. На електронната поща бяха получени предложения, идеи за развитие на територията.

- Проект на разработената Стратегия бе публикуван във вестник „Строител“, чийто тираж е 5000 броя. Резюме на Стратегията бе публикувано и в местния вестник „Аксаково днес“.

При актуализацията / април 2025 г./ на първоначалния вариант на СВОМР бяха проведени 7

информационни събития за обсъждане на СВОМР с представители на заинтересованите страни. В събитията участваха представители на всички заинтересовани страни, идентифицирани в проучванията. Включиха се общо 133 лица, от които 70 представители на публичния сектор /общински съветници, кметове на населени места, служители на общинска администрация/, 20 представители на стопанския сектор /микро и малки предприятия/, 43 представители на нестопанския сектор / читалища, сдружения с нестопанска цел, физически лица/, 22 представител на уязвимите групи, от които 19 представители на малцинства, 3 лица с увреждане, 31 са млади хора под 40 г.

При провеждане на информационната кампания бяха спазени хоризонталните принципи:

- равенство между половете/ при проведеното обществено обсъждане през 2025 г. от 133 участника, 68% са жени/
- равни възможности и недискриминация – информацията бе публично достъпна от сайта на проекта/сайта на МИГ „Аксаково“www.mig.aksakovo.bg;
- устойчиво развитие-насърчаваше се електронните форми на комуникация, анкетиране, изпращане на мейли , публикуване на електронни форми на анкети.

Разработената Стратегия е в съответствие с **Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион от ниво 2**. При определяне на стратегическите цели на СВОМР освен потребностите на заинтересованите страни, териториалната идентичност бяха отчетени целите на стратегическите документи на регионално ниво, в частност Интегрираната териториална стратегия /ИТС/ за развитие на Североизточен регион. Стратегическата цел на Североизточен район е „Отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богатата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобро качество на живота.“ В съответствие с нея е определена

Стратегическата цел на СВОМР на МИГ „Аксаково“:**Подобряване качеството на живот и съхраняване идентичността на територията чрез динамично, устойчиво, многосекторно развитие на местната икономика и общност**. При формулиране на приоритетите на СВОМР са взети под внимание определящи фактори за региона, посочени в ИТС на Североизточен регион като:

- Развитието на конкурентоспособна икономика, опираща се на спецификата на района и ускорено изграждане на потенциал за технологично обновяване, иновации и дигитализация, в основата за формулиране на Стратегически приоритет 1“Повишаване на динамичността на региона в глобален мащаб“ и неговите специфични цели като 1.1 „Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж“ , 1.2 „Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие“ на ИТС. **Приоритет 1 на СВОМР** „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и създаване възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности“ е в съответствие със Стратегическа цел 1 на ИТС и допринася за постигане на неговите специфични цели.

- Съхраняване и оптимално използване на човешкия потенциал чрез подобряване на образованието, повишаване на уменията, осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване и социални услуги и чрез повишаване на общото културното ниво, водещо до формиране

на активно, предприемчиво и добре образовано гражданско общество, имащо ясна визия и осъзнаващо своята мисия за развитието на района, който е в основата на формулиране на Стратегически приоритет 2 „Постигане на равен достъп до качествено образование, здравеопазване и социални услуги, социално включване“, неговите специфични цели и Стратегически приоритет 3 „Териториално развитие и сближаване и осигуряване на устойчива околна среда“, неговите специфични цели. **Приоритет 2 на СВOMP** „Създаване на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и прилагане на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията“ е в съответствие с горепосочените стратегически приоритети и цели на ИТС и ще допринесе за тяхното постигане.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в процеса на съгласуване на стратегията:

Местно партньорство: Местното партньорство бе създадено в процеса на кандидатстване по подготвителната мярка и бе основния двигател за реализация на проекта „Помощ за подготвителни дейности за разработка на Стратегия за Водено от общностите местно развитие на територията на община Аксаково с административен договор № РД 50-49/15.03.2023. като насърчаваше включването на заинтересованите страни в процеса на разработка на Стратегията.

Водещ партньор по проекта по подготвителната мярка 19.1 е Община Аксаково. В това си качество участва активно в процеса на подготовката и разработката на Стратегията за ВОМР - организира работата на партньорите в местното партньорство, координира взаимодействието с изпълнителите на дейностите - консултантите и външните експерти за проучванията, обученията, провеждането на информационната кампания, работните срещи и семинари, публичното обсъждане на Стратегията, дейностите по регистрация на МИГ „Аксаково“. Екипа по проекта, заедно с кметовете по населени места се включиха в цялостния процес на информиране, консултиране на местната общност и стратегическото планиране. Използвани бяха съвременните и традиционни форми за връзка с местната общност и предоставяне на информация с цел да се достигне до всеки жител на общината: от създаването на сайта на проекта с електронна форма за обратна връзка насочен към частта от населението ползваща информационните технологии до провеждането на информационни срещи групови и индивидуални по населени места. Въпросниците за проучванията бяха публикувани на електронната страница, както и разпространяване по време на срещите по населени места, с цел максимално събиране на информация от местната общност. Целта бе процеса по разработка и консултиране на СВOMP, учредяване на МИГ „Аксаково“ да се популяризира максимално и да се проведе по прозрачен и информиран за местната общност начин. Учредяването на Местна инициативна група и процеса на подготовка на Стратегия за ВОМР бяха популяризирани сред максимално най-широк кръг от местната общност, като информацията достигна до максимален брой жители от целевата територия, и осигури качествен процес на подготовка, разработка и консултиране на стратегическият документ.

Публичен сектор: Община Аксаково осигури офис за изпълнение по проекта, съдействаха за организирането на информационните срещи по населени места, координация с представителите на идентифицираните в анализа ключови заинтересовани страни, с местните фор-

мални и неформални лидери. Общинските съветници се включиха в проучванията чрез изразяване на своето мнение и отправяне на предложения, участваха в общественото обсъждане на Стратегията като представителна извадка на местната общност.

Кметовете по населени места: Всички кметове по населени места и кметски наместници /23 лица/се включиха в процеса на идентифициране на представители на заинтересованите страни и подпомогнаха организацията на информационните срещи. Кметовете по населени места предоставиха информация за предприятията, земеделските производители на територията, улесниха комуникацията с тях и присъединяването им към процеса. Представители на регионални/ местни поделения на централната/местната администрация: Общинска служба „Земеделие“ Аксаково, Общинска служба „Земеделие“ Варна–, Регионална дирекция „Социално подпомагане“, Бюро по труда - Варна, съдействаха с предоставянето на информация за проучванията, представители на структурите предоставящи здравни и социални услуги се включиха в информационните срещи.

Училища и детски градини: Директорите на образователните институции, учители участваха в анкетните проучвания, информационните срещи, подпомогнаха процеса по идентифициране на представители на малцинствените групи и уязвимите групи. Включиха се в общественото обсъждане и дадоха предложения за дейности, които могат да включат в мярката, финансирана по Програма „Образование“ и които ще окажат траен ефект върху образователния процес.

Нестопански сектор: Всички 21 читалища като представители на нестопанския сектор се включиха в информационните срещи по населени места, участваха в анкетните проучвания и изразиха своето мнение за развитие на територията, дадоха предложения за реализация на дейности за подобряване на условията на живот в малките населени места.

На територията на общината функционират 5 спортни клуба, представители на които участваха в информационните срещи, работните срещи на нестопанския сектор, изразиха активна позиция относно подобряване на материалната база за спорт включиха се в Общото събрание на МИГ „Аксаково“ и участват в Управителния му орган.

Граждани като представители на нестопанския сектор се включиха в информационните събития, изразиха своето мнение в проучванията и дадоха предложения за развитие на територията, участваха в разпространението на информационни материали.

Уязвими групи: хора с увреждания, представители на малцинствени групи на територията на община Аксаково се включиха в анкетните проучвания, участваха в информационните събития, общественото обсъждане на Стратегията, включиха се в учредителното събрание на МИГ „Аксаково“, участват в Общото събрание на Сдружението.

Младите хора: при идентифициране на заинтересованите страни специално внимание бе обърнато на младите хора, предвид факта, че като основен проблем бе идентифициран напускането на младите и образовани хора. В процеса по консултиране на Стратегията бяха включени млади хора, които участваха в общественото обсъждане, в учредителното събрание на МИГ-а и имат техен представител в Общото събрание на МИГ „Аксаково“.

Стопански сектор: Земеделски стопани, представители на земеделските кооперации, микро и малки предприятия се включиха в анкетните проучвания, участваха в информационните срещи по населените места, процеса на консултиране на Стратегията. Представители на сек-

тора проведеха индивидуални срещи с екипа по проекта относно бъдещите ми намерения и възможности за получаване на подкрепа. Представители на сектора се включиха в организираното обучение за местни лидери, участваха в учредителното събрание на местната инициативна група, включиха се в Общото събрание на МИГ и управителния му орган. Техният капацитет, опит, проектна готовност и предприемачески дух намериха отражение при целеполагането на стратегическия документ и избора на мерки за финансиране.

3. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията: *(не повече от 10 страници)*

3.1. Описание на ситуацията на територията на МИГ към момента на кандидатстване:

Ситуацията на територията на МИГ бе идентифицирана чрез резултатите от „Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково““ извършено в рамките на изпълнението на проекта по подготвителна мярка 19.1 и актуализиран през април 2025 г.. Анализът по своята същност е социално-икономически анализ и представя текущото състояние на наличните ресурси / географски, природни, човешки, финансови/ и социално-икономическото състояние на територията в следствие на експлоатирането им. За определяне на нуждите на местната общност бе проведено „Проучване и анализ на потребностите на заинтересованите страни на МИГ „Аксаково“. Въпросниците и анализите са публикувани на www.mig.aksakovo.bg.

Кратка характеристика на територията: Територията на МИГ покрива територията на община Аксаково и се намира в Североизточна България, област Варна. Разположена е в източната част на Дунавската равнина. Заема част от Добруджанското плато и малка част от долината на р. Батова. В състава ѝ влизат 23 населени места с център гр. Аксаково. Територията на МИГ граничи със седем общини: Варна, Белослав, Аксаково, Суворово, Вълчи дол, Добрич и Балчик. Има излаз на Черно море-четирикилометрова ивица между Златни пясъци и Кранево. На територията ѝ е разположено летище Варна. През територията ѝ минава магистрала „Хемус“ и е само на 10 км. от гр. Варна. Уникалното ѝ разположение благоприятства икономическото, социалното и екологично развитие.

Релеф: Релефът е разнообразен от низина до хълмиста част, което е предпоставка за развитие както на растениевъдство, така и животновъдство

Климат: Голямата територия на община Аксаково, нейните доста разнообразни релефни форми, както и различната отдалеченост от морето на отделните ѝ части създава условия за доста големи различия в климата. Като цяло преобладава умереноконтиненталния климат, подходящ за развитието на селското стопанство.

Водните ресурси на общината са незначителни, което от своя страна поставя проблема с изграждането на нови напоителни съоръжения и поддържане на съществуващите. Има изградени 5 язовира, които се използват предимно за риболов, поливните съоръжения са в не добро техническо състояние и използването им за напояване е ограничено.

Почви: Поземлените ресурси на територията са добри, както в количествено и структурно отношение, така и в качествено отношение, преобладават черноземните почви, които благоприятстват развитието на растениевъдството. Поземлените ресурси са важна предпоставка за развитието на селското и горското стопанство, туризма и рекреацията. Общата площ на об-

щина Аксаково е 461 347 декара, което я поставя на четвърто място по площ от 12 общини в област Варна. Земеделските територии заемат общо 66,68% от територията на община Аксаково, което е над средното за област Варна (59,61%) и страната (58,20%).

Гори: Горският фонд, който заема 24,52% от територията. Състои се от стопански и специални гори. Специалните гори са представени от Природен парк "Златни пясъци" – намира се в най-източната част от територията на общината. Обявен е за защитена природна територия.

Биологично разнообразие: На територията са разположени 1 природен парк „Златни пясъци“, 1 защитена местна „Аладжа манастир“ и 4 защитени зони-„Батова“, „Златни пясъци“, „Суха река“, „Побити камъни“, които се обитават както от защитени растителни така и животински видове. Богатото биологично разнообразие е предпоставка за еко и орнитоложки туризъм.

Състояние на местната икономика:

Обща динамика: На територията на Община Аксаково към 31.12.2021 г. са регистрирани около 814 фирми, като броят им в сравнение с 2011 година се е увеличил с 213 фирми, като се наблюдава трайна тенденция към увеличение. Най-голям брой фирми има през 2020 г. като най-многобройни са микропредприятията с персонал до 9 заети лица, което говори за развитие на малкия бизнес. Големите предприятия с над 250 заети и средни предприятия с над 50 заети лица не са били регистрирани през периода. Броя на малките предприятия бележи трайна тенденция на увеличение през анализирания период. Броя през 2021 г. е 59 и е с 20 повече спрямо 2011 г. най-голям е броят на в икономическа дейност «Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети» следван от броя предприятия в «Селско, горско и рибно стопанство», «Преработваща промишленост», „Транспорт, складиране и пощи“. За разлика от другите общини във Варненска област, в община Аксаково добре се развиват отраслите «Транспорт, складиране и пощи», както и «Операции с недвижими имоти», причина за това е доброто географско местоположение, близост до важни магистрални артерии и близост до голям административен център. Икономиката в Община Аксаково се определя от следните отрасли: „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Преработваща промишленост“, „Селско, горско и рибно стопанство“, „Транспорт, складиране и пощи“, „Строителство“ през последните няколко години.

Основни икономически показатели: През изследвания период се наблюдава тенденция за стабилно покачване на произведената продукция (72%), нетните приходи от продажби (71%) и печалба (71%) на нефинансовите предприятия на територията. Произведената продукция бележи най-голямо покачване в преработващата промишленост, селското стопанство има трайна стабилна тенденция. С най-голям относителен дял в разходите за придобиване на ДМА на нефинансовите предприятия на територията на община Аксаково са икономическите дейности, е „Преработващата промишленост“ с 55% , следвана от „Селско, горско и рибно стопанство“ (18%), „Строителство“ (10%) се нарежда на трето място, следвана от „Търговия, складиране и пощи“ с 4 %. Чуждестранните преки инвестиции през анализирания период от 2011-2021 г. спадат значително със 70 %.

Водещи икономически сектори: Сектор „Преработващата промишленост“ е водещият на територията през целия анализиран период, като заема най-голям дял по показателите „Произведена продукция“ (75%), „Печалба“ (47%) и „Среден списъчен брой на наети лица“

(36.5% или 1661 лица за 2021 година). На пето място е по показателя „Средна годишна работна заплата“ (15 568 лв.) и на трето място по „Брой предприятия“ (92 бр. или 11,17%). Сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ Предприятията от икономическата дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ са най-многобройни на територията (236 броя или 29%), на второ място са по относителен дял на заети лица (15%) и нетни приходи от продажби (12%), на второ място по нетни приходи от продажби (12,63%), и трето място по печалба (13,38%). Предприятията от икономическа дейност „Транспорт, складиране и пощи“ на територията в началото на периода са се нареждали на трето място по основните икономически показатели, в края на периода те отстъпват на пето място по показателите „Произведена продукция“, „Нетни приходи от продажби“, „Печалба“ и на четвърто място по „Брой заети лица“. Средната годишна работна заплата в тази сектор е най-висока за 2021 г. е 32 104 лв. Голямата част от регистрираните предприятия в дейност „Транспорт, складиране и пощи“ са транспортни фирми с лиценз за международен превоз на товари. Броят им е значително повече от регистрираните в другите община на област Варна, което се благоприятства от близостта до областния център и благоприятната местна данъчна политика. Дейност „Селско, горско и рибно стопанство“ е на второ място сред икономически дейности на територията с изключение на придобиване на ДМА, където е на трето място след преработващата промишленост и строителството. По показателят „Средна годишна работна заплата“, при който дейност „Селско, горско и рибно стопанство“ отстъпва значително на другите икономически дейности – и е на 6-мо място, което е обяснимо с ниската квалификация на работната ръка. По брой заети лица в икономическите дейности- се нарежда на трето място като 10 % от общо заетите лица в община Аксаково работят в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“.

Процента на **добавената стойност спрямо нетните приходи от продажби показва ефективността на предприятието**, което е резултата и от внедряването на иновации в самото предприятие. „Добрият“ процент за различните видове икономическа дейност е различен. Според данни на НСИ за 2023 г изчисленият процент на „добавената стойност“ спрямо нетните приходи от продажби е 16% за сектор „Преработваща промишленост“ и 20% за сектор „Селско стопанство“, при минимален „добър“ процент за ефективност - 20 % за преработваща промишленост и от 20-40 процента за селското стопанство.

Изводи и препоръки относно местната икономика:

Развитието на местната икономика е в тясна връзка и зависимост от разположението на общината в близост до областния, административен и икономически център гр.Варна, което превръща територията в атрактивно място за бизнес и инвестиции.

Сравнението на областно и национално ниво показва, че на територията на община Аксаково функционират предприятия с относително голям брой на заетите лица спрямо другите предприятия, регистрирани на територията на област Варна.

Засилва се предприемаческата активност в община Аксаково измерена чрез увеличаване общ брой действащи предприятия.

Икономическите показатели на нефинансовите предприятия в община Аксаково са подобри в сравнение със средните икономически показатели за област Варна.

Водещите икономически дейности в местната икономика са „Преработваща-та промишленост“ „Селско, горско и рибно стопанство“, „Строителство“ , „Търговия; ремонт на автомо-

били и мотоциклети“. Изостава в своето развитие сек-тор „Туризм“.

Материална база на местните предприятия все още не е достатъчно модернизирана, новите технологии и иновациите са слабо застъпени видно от показател „добавена стойност“ от икономическите показатели на предприятията на територията;

Стопанския сектор отчита като проблем недостига на квалифициран персонал и лошо състояние на логистичната база, както и недостатъчно развитие на високотехнологични производства, остаряла и амортизирана производствена база.

Видно от анализиранияте данни на целевата територията **най-силно развити са преработващата промишленост и селско, горско и рибно стопанство**. Най-голям брой предприятия са регистрирани в тези два икономически сектора, същевременно данните на показател „добавена стойност“ говорят за **недостатъчна ефективност на предприятията и неконкурентоспособност**. Наличието на предприятия от двата сектора и регистрираното желание за внедряване на иновации създават **благоприятни условия за прилагането на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г.** особено тематичните области: „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“; Тематична област „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“; Тематична област „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“; Тематична област „Мехатроника и микроелектроника“. Близостта на община Аксаково до гр. Варна е благоприятна предпоставка за научноразвойна дейност, поради концентрацията на научноизследователска инфраструктура, разположена в различни образователни и научни институции. Наличните висши учебни заведения осигуряват висококвалифицирани-ни кадри за осъществяване на изследвания, разработване и внедряване на иновации във всички тематични области на ИСИС. За област Варна в ИСИС като приоритетни са изведени „Мехатроника и микроелектроника“ и „Информатика и ИКТ“.

На територията на общината са разположени едни от водещите в региона предприятия в областта на електрониката, машиностроене, мебелопроизводство, биопродукти и др. Наетите лица според статистическите данни отново са най-много в сектор „Преработваща промишленост“, което при наличието на застаряващо население поставя въпроса за внедряването на иновации и нови оптимизирани производства за да се предотврати недостига на персонал в бъдеще.

Устойчивото развитие на предприятията, независими от традиционните енергийни източници, опазването на околната среда насърчава внедряването на зелени решения, които се постигат чрез инвестиции в научноразвойна дейност и иновативни производства. Възможността за ползване на безвъзмездни средства за оптимизиране на производствата ще способства за насърчаване на зелената икономика, и в частност кръговата икономика, търсейки баланса между икономическия растеж, социалното развитие и здравето на околната среда.

Процесът на **създаване на добавена стойност в селското стопанство** се възпрепятства от **ниското равнище на иновации и недостатъчен потенциал за иновационни внедрявания**. Решаването на проблема изисква използване на публична подкрепа за трансфер на знания към предприятията (предоставяне на знания, свързани с иновации на продукти, процеси и услуги).

Преработвателните предприятия следва да се ангажират с устойчиво развитие, което гарантира дългосрочна рентабилност, следва да се насърчи развитието на различни производс-

тва, базирани на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността.

С цел укрепване на устойчивостта на земеделските стопани следва да се подпомогне тяхната **диверсификация към други неземеделски дейности**, носещи им допълнителни доходи в рамките на стопанството.

Препоръчително е в СВОМР да се включат мерки в подкрепа на внедряване на нови технологии в земеделските стопанства. Поради затрудненията в осигуряването на работна ръка за селскостопанското производство трябва да се търсят възможности за автоматизация на работните процеси с цел увеличаване производителността на животновъдните и растениевъдните стопанства. Идентифицирана е необходимост **от инвестиции в модернизация на машини, инвентари, приложения и уеб-инструменти за цифровизация на земеделието.**

Хранително-вкусовата промишленост е основен отрасъл на местно и национално ниво. За земеделието, хранително-вкусовата промишленост се явява и основен пазар за реализация на продукцията, докато за самата ХВП, земеделието е източник на суровини и доходност. Процесът на създаване на добавена стойност в отрасъла се възпрепятства от ниското равнище на иновации и недостатъчен потенциал за иновационни внедрявания. Решаването на проблема изисква използване на публична подкрепа за трансфер на знания към предприятията (предоставяне на знания, свързани с иновации на продукти, процеси и услуги).

Препоръчително е с цел насърчаване на иновациите в земеделските стопанства, преработката на селскостопански продукти, както и неселскостопанските дейности да се включат в критериите за подбор на проектни предложения, **критерий стимулиращ инвестициите в иновации.**

Състояние на социалната сфера и човешките ресурси:

Демографски параметри: Населението живеещо на територията на Община Аксаково към 31.12.2020 г. е 22 319 жители. При направено сравнение с броя на населението през 2011 година се бележи увеличение с 1837 човека. Това показва, че на територията на Общината, тенденцията е различна от характерната за цялата страна отрицателна промяна на демографската структура на населението. Причината е във все повече заселващите се на целевата територия, особено след пандемията от КОВИД-19, когато голяма част от жители на гр. Варна се заселиха в малките населените места от общината. Тридесет и четири процента от населението живее в гр. Аксаково, в населените места в близост до гр. Варна се наблюдава тенденция за задържане и увеличаване на населението, докато в по-отдалечените от общинския център места се запазва тенденция на намаляване на броя на жителите. Над 52 % от населението е във възрастова група 20-59 години, което показва че по-голямата част от населението е в трудоспособна възраст. В съответствие с националните тенденции и на територията на община Аксаково се наблюдава отрицателен естествен прираст. Според данни от НСИ за периода от 2011-2021 г. коефициентът на механичен прираст за общината е положителен. По статистически данни преобладаващото население по етнически състав е българско /86 %/. В четири населени места е висок процента на определящите се като роми, а именно гр. Игнатиево, с. Изворско, с. Любен Каравелово, с. Слънчево. В гр. Игнатиево висок е процента и на определящите се като „друга“ етническа група освен българската, турската и ромската.

Заетост и безработица: През анализирания период броя на заетите лица бележи трайна тенденция към увеличение. Преобладаващ е броя на заетите в преработващата промишле-

ност. По данни на Дирекция “Бюро по труда” равнището на безработица през анализирания период бележи тенденция на намаляване като единствено през 2020 г. е повишено, поради затваряне на някои производства или спиране на дейността на предприятията поради пандемията от КОВИД-19. Нивото на безработица е по-ниско от равнището на безработица за страната и област Варна през целия анализиран период като през 2020 г. равнището на безработица за община Аксаково съвпада с равнището на безработица за страната от 5,3 %. **Трайна тенденция за най-висока безработицата се наблюдава сред лицата над 55-годишна възраст като през последните години се засилва безработицата е сред лицата от 40 до 44 годишна възраст.** Характерно за общината е **ниското ниво на официалната младежка безработица.** Голяма част от младите хора не се регистрират, и по-скоро попадат в групата на NEEDs. До средата на анализирания период броят на продължително безработните лица /над 12 месеца/ е нараствал, след което се бележи трайна тенденция за намаляване и през 2019 година са 4 % от общия брой на безработните лица. Най-висока е **безработицата сред лицата с основно образование.** Коефициентът на икономическа активност за община Аксаково е 2 пъти по-нисък от този за област Варна. Икономически активните лица формират работната сила, ниският процент спрямо област Варна показва, че **хората не са достатъчно активни на пазара на труда и не търсят работа.**

Образователни характеристики: Четиридесет и осем процента /48 %/ от населението е със средно образование, 24 % е с основно образование, 17 % с висше образование. Единадесет процента от населението е с **образование по-ниско от основно, което е съсредоточено в няколко населени места с преобладаващи малцинствени групи. Образователната инфраструктура е в сравнително добро състояние, като недостатъчна е спортната база.** През последните години има недостатъчна материална база за детските градини в Аксаково. В населените места с преобладаващо население от малцинствените групи / с. Въглен, с. Любен Каравелово, с. Изворско, гр. Игнатиево/ се очертава проблем с преждевременното напускане на училище и ниско ниво на образование. Необходимо е да се **приложат мерки за приобщаващо образование и социално включване на уязвимите групи, да се подобри достъпа до качествено образование, намаляване на отпадащите от образование деца и ученици;** повишаване на качеството на предучилищното и училищното образование чрез подкрепа на развитието на специалистите в системата на предучилищното и училищното образование; да се насърчаване на ефективното взаимодействие на училищата и на детските градини, вкл. работа с родителите, ангажирането на местните заинтересовани страни с образователните институции; подкрепя преодоляване на детската бедност на територията на МИГ.

Здравеопазване: Здравеопазването в общината е осигурено от мрежа на доболнична помощ. Филиалът на Центъра за спешна медицинска помощ в гр.Аксаково обслужва 24 села и е най-големият по площ и население филиал в област Варна, което затруднява навременното оказване на спешна медицинска помощ.

Социални услуги: На територията на общината се предлагат 7 вида социални услуги, които задоволяват потребностите на възрастните хора в риск и хората с увреждане. **Недостатъчни са социалните услуги в общността и услугите, свързани със социалната и трудова интеграция на уязвимите групи.**

Култура, религия и спорт: На територията на община Аксаково функционират **21 читалища,** към които функционират различни школи и състави със специфична мисия за съхра-

нение и развитие на традиционните културни ценности и запазване на местната идентичност. Основна част от културната инфраструктура са религиозните храмове. **На територията на община Аксаково са изградени 25 религиозни храма.** Двадесет и четири храма са от местно значение, само един не е квалифициран към нито една от групите. На част от сградите са извършени основни и текущи ремонти през последните 10 години. Останалите са в лошо състояние и е наложително извършването на реновация. На територията функционират 4 спортни клуба. **Недостатъчната спорна база ограничава спортната активност на населението.**

Изводи и препоръки относно социалната сфера и човешките ресурси:

Близостта на гр. Варна оказва съществено положително влияние върху социалната сфера и човешките ресурси на територията на община Аксаково. Населението на община Аксаково се увеличава. По брой на населението община Аксаково се нарежда на трето място в област Варна, с перспектива в близките 2-3 години да стане на второ – след община Варна. Механичният прираст е положителен, което говори за създадени добри условия на живот в някои от населените места на общината. Въпреки това се наблюдава тенденция за **намаление броя на младите хора в малките населени места.** Задържането на младите хора е свързано със създаването на условия за трудова заетост, стимули за насърчаване на предприемачеството. В критериите за подбор на проектните предложения към СВOMP е препоръчително включването на **критерии, приоритезиращи младите хора стартиращи бизнес на възраст до 40 години.**

Предвид демографската тенденция за застаряване на населението в малките населени места и превенция на обезлюдяването им е препоръчително включването на мерки в СВOMP насърчаващи **активния начин на живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве.**

Равнището на безработица в община Аксаково е по-ниско от средното за страната и област Варна. Висок е процента на безработица сред лицата с основно образование. Наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Аксаково нарастват по-бързо от тези в област Варна. С най-висок относителен дял на наетите лица са „Преработваща промишленост“ „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Селско, горско и рибно стопанство“.

Безработицата сред жените е по-висока спрямо безработицата сред мъжете, което налага стимулиране на **предприемаческата активност сред жените.** Препоръчително е включването в критерии за подбор на проектите към СВOMP, критерий насърчаващ участието на жени предприемачи.

Налице е **висока безработицата сред лицата над 55-годишна възраст.** Необходимо е включването на мерки за **подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране на пазара на труда,** както и обучение за преквалификация в съответствие с променящите се икономически условия на територията.

Видно от анкетното проучване, **уязвимите групи като заинтересована страна, посочват като основен проблем безработицата.** Подкрепата за хората с увреждания и групите в неравностойно положение би могла да се осъществи и чрез насърчаване развитието на **социалното предприемачество,** което ще създаде устойчиви работни места. Разкриването на субекти на социалната икономика, подобряване на предприемачески умения и управленския капацитет ще доведе и до намаляване на риска от бедност и социална изолация. Препоръчително е използване възможностите на Програма „Развитие на човешките ресурси“ за финан-

сиране на проекти за задоволяване на горепосочените потребности.

Препоръчително е с цел подкрепа на уязвимите групи да се **насърчава социалното земеделие**, дейности за социално включване и осигуряване на защитена заетост.

На територията има изградена образователна и социална инфраструктура, добре развити са дейностите в образованието, здравеопазването, социалната сфера, културата и спорта, но се нуждаят от инвестиции в разширяване, обновяване на съответната инфраструктура. Препоръчително е включване на мерки в СВOMP за **обновяване на публичната инфраструктура**.

Затруднено е медицинско обслужване в малките населени места, липса на аптеки. Проблем е навременното осигуряване на спешна медицинска помощ в отдалечените села, както и наличието на населени места без лекарски практики. Подкрепата за дейности в областта на здравеопазването и социалните услуги са ключови за преодоляване на множество здравни проблеми и предизвикателства на територията като достъпни, качествени, здравни и социални услуги, преодоляване на здравните и социални неравенства, оптимизиране на извънболничната помощ. Нуждите от здравните услуги могат да се сведат до инвестиране в мобилни здравни услуги максимално близки до здравните нужди на населението. Повишаване на търсенето на дългосрочни грижи сред възрастното население в контекста на демографското застаряване, извеждат на преден план необходимостта от междусекторно взаимодействие и прилагане на **интегриран подход в грижата за възрастните хора и хората с увреждания**. Препоръчително е да се търсят иновативни решения, чрез проучването и реализацията на добри практики за решаване на подобни проблеми на европейско ниво чрез **концепцията за „Интелигентни селища“**.

Ниска образованост на населението е проблем, който се дефинира най-вече от публичния сектор предвид, факта че този сектор предоставя административни услуги за населението и неграмотността е факт, който възпрепятства ефективността на предоставяне на услугите. Препоръчително е включването на мерки за **създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери**.

Състояние на инфраструктура, свързаност и достъпност на територията:

Транспортната инфраструктура и достъпност: През територията минава автомагистрала “Хемус”, свързваща гр. Варна със столицата София. В близост се намират пристанищата “Варна-Запад” и “Варна-Изток”. Международното летище Варна, което е второто по големина летище в България, се намира на целевата територията и е предпоставка за развитието на туризма. През последните години общината изпитва затруднения при осигуряване на междуселищния транспорт между малките населени места, поради големите разстояние между тях и малкия брой на пътуващите, което го прави нерентабилен за частните превозвачи.

Водоснабдителна и канализационна инфраструктура: На територията на Общината са разположени населени места със значителни разлики в броя на жителите, степента на благоустрояване и в частност В и К инфраструктурата. Най-голям е гр.Аксаково с население около 8 хил. души и най-висока степен на изграденост на водопроводната и канализационната мрежи. Има населени места с население от 50-100 човека, където инвестициите в изграждане и обновяване на инфраструктурата са трудни за обосновка. Населените места имат относително ниска степен на изграждане на канализационната мрежа. Само в гр. Аксаково и гр. Игнатиево по настоящем има частично изградена система за отвеждане на битовите отпадъчни води.

Енергийна инфраструктура и ВЕИ: Всички населени места са електроснабдени, част от населените места са газоснабдени, Използването на ВЕИ е възможно и следва да се обърне по-голяма внимание като алтернатива на електроснабдяването, особено за производствени цели.

Комуникации: Осигурено добро покритие на телефонните комуникации чрез мобилните оператори. Въз основа на направено проучване за използването на Интернет на територията бе идентифициран проблем с недостатъчно покритие на Интернет в определени населени места като Зорница, Припек, Долище, което затруднява предлагането на електронни услуги в тези населени места и „смарт-решения“ за подобряване на публичната инфраструктура.

Изводи и препоръки относно състоянието на инфраструктура, свързаност и достъпност на територията:

Техническата инфраструктура на община Аксаково не може изцяло да посрещне нуждите на населението. Голямата част от общинската пътна и улична мрежа е в незадоволително състояние, което затруднява и **ефективността на транспортната свързаност.** Транспортната свързаност е в основата за развитието на икономиката, както и за създаването на оптимална жизнена среда. Текущата ситуация показва необходимост от **подобряване на транспортната свързаност и достъпност както между населените места на териториите, така и между селата и гр. Варна.** Препоръчително е подобряване на транспортната свързаност между малките населени места чрез използване на **иновативни подходи за организиране на транспортното обслужване в рамките на общината** като се използват утвърдени практики на европейско ниво чрез **изграждането на интелигентни системи в рамките на концепцията за „Интелигентни селища“.**

Водопроводната мрежа на цялата територия е силно амортизирана с изключение на гр.Аксаково. Регистрира се сезонен недостиг на вода в някои селища. Населените места в община Аксаково имат относително ниска степен на изграждане на канализационната мрежа. Само в гр.Аксаково и гр.Игнатиево е частично изградена системата за отвеждане на битовите отпадъчни води.

Електроенергийната мрежа е добре развита, всички населени места са електроснабдени. Газифицирането на домакинствата е недостатъчно, въпреки че са създадени условия за това. Макар и газифицирането като показател да е под средния за страната, този показател е най-висок сред общините в област Варна. Независимо от потенциала, който има на територията на община Аксаково за **развитие на ВЕИ, те са слабо застъпени** – далеч под средното за областта и страната. **Въвеждането на чисти и възобновяеми енергийни източници** за собствени нужди, които да заместят старите способности за потребление на енергия и да направят тези сгради до голяма степен енергийно независими, ще спомогнат за намаляване на екологичния отпечатък от дейността на предприятията. Енергийната ефективност на публичните сгради следва да се подобри. Препоръчително е **включването на мерки в СВОМР, които да стимулират прехода към зелена икономика и устойчиво развитие на населените места.**

Препоръчително е включването в критерии за подбор на проектни предложения в СВОМР, **критерии насърчаващи подобряване на енергийната ефективност на стопанствата и енергийната ефективност на публичните сгради.**

Видно от проведено анкетно проучване **„Използване на Интернет от домакинствата и граждани“** все още е **ограничен достъпът в част от селата на територията и в този**

смисъл те са допълнително изолирани от обществения и културен живот в страната. Липсата на Интернет или с недостатъчна скорост, ограничава използването на електронните административни услуги, влошава качеството на живот в малките населени места. Препоръчително е **подобряване на интернет свързаността в населените места**. Интернет свързаността е базова за реализацията на дейности и инвестиции в подкрепа на концепцията за „Интелигентни селища. Препоръчително е включването на дейности в СВОМР за **интернет обезпеченост на населените места и инвестиции в „смарт решения“ за подобряване на жизнената среда**.

Лошо състояние на обществения транспорт би могло да се подобри **чрез оптимизация на транспортната свързаност между малките населени места чрез използване на иновативни, енергийно ефективни подходи за организиране на транспортното обслужване в рамките на общината в рамките на концепцията за „интелигентни селища“**.

Подобряването и **облагородяване на публичните пространства чрез изграждане или обновяване на паркове, градинки, улично озеленяване, детски площадки и спортни съоръжения**, са от съществено значение за осигуряване на добра социална среда, задържането на населението и привличането на инвестиции.

Включването на комплекс от мерки, по **облагородяване на публични пространства за малките населени места** ще способстват за задържане на населението, привличане на инвестиции и повишаване атрактивността на малките населени места.

Екологично състояние и рискове

Екологично състояние на територията, чистота на въздух, почви и вода са в допустимите норми. Риска за опазване на околната среда е изграденото Регионално депо за неопасни битови отпадъци, шумовото замърсяване поради преминаването през територията на магистрала „Хемус“ и път „Варна-Добрич“, замърсяване на атмосферния въздух, поради разположението на летище Варна на територията. Подробна информация относно състоянието на компонентите на околната среда е предоставена в Глава 5 „Екологично състояние и рискове“ от Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“

Изводи и препоръки относно екологичното състояние и рискове:

Територията се характеризира с добро екологично състояние-чистота на въздух, почви и вода в допустимите норми. С цел прозрачност и граждански контрол върху околната среда да се създаде **смарт точка за предоставяне на информация за текущото състояние компонентите на околната среда**.

Препоръчително е в мерките от СВОМР да се насърчават дейности свързани с **тематичните области на ИСИС 2021-2027, различни производства, базирани на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността**.

При проведеното анкетиране на заинтересованите страни относно идентифициране на потребностите им като **проблем е очертан чистотата на населените места**. В момента не са предприети мерки за подобряване ефективността на сметопочистването и сметоизвозването. Препоръчително е включване на дейности в подкрепа адекватното **получаване на информация за наличието на замърсени участници в населените места**, което би могло да се реализира чрез дейности от концепцията „Интелигентни селища“.

Проблем се очертава и ниската информираност на населението относно разделното събиране на отпадъци, кръговата икономика и подобряване на ефективността на системи-

те за сметоизвозване и сметопочиване.

Препоръчително е включването на мерки за **повишаване на осведомеността относно практики и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.**

На целевата територия са разположени 8 защитени зони. Недоброто развитие на сектор „Туризм“ като икономическа дейност способства за запазването на защитените зони от вредното въздействие на човешката намеса.

Текущото състояние показва, че са **запазени площта на природните местообитания и местообитанията** на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Запазени са естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Наличната информация показва, че към момента на анализа **не са налични заплахи за биологичното разнообразие и набелязване на мерки за запазването му.**

Състояние на Културно-историческо наследство: Целевата територия притежава културно-историческо наследство, което трябва да бъде приведено съгласно действащата нормативна уредба. Територията притежава потенциал за развитие на културно опознавателни дейности за съхраняване на местната идентичност. Идентифицирана потребност е изграждането на общински музей и/или музейна сбирка, в които да се експонират културните и исторически ценности.

Връзки на територията със съседните общини, които имат потенциал да влияят върху развитието на населените места и територията: Територията на Община Аксаково е част от агломерационен ареал с център Варна, които според Националната концепция за пространствено развитие (НКПР), обхваща 6 общини (Аврен, Аксаково, Белослав, Варна, Долни чифлик, Дългопол). Бъдещето развитие на територията е свързано с осъществяването на междуобщинско сътрудничество. Община Аксаково е основател на европейска мрежа „Отворени градове“, в която членуват 12 европейски общини, с част от които е побратимена. Създадените добри партньорски отношения са предпоставка за обмяна на опит в различни сфери.

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион предвижда няколко интегрирани проекта с участието на община Аксаково, посочени в социално-икономическия анализ. Един от най-важните проекти, предвидени за реализация на територията на община Аксаково е изграждане на нова индустриална зона Варна- Аксаково.

Състояние на административния капацитет на територията за реализация на Стратегия за ВОМР, както и необходимостта от укрепването му

Подходът ЛИДЕР е познат на територията т.к. община Аксаково е част от МИГ „Девня-Аксаково“ и е реализирала СВОМР два последователни програмни периода от 2007 г. През периода 2007-2013 еднофондова стратегия, през периода 2014-2020 многофондова. Общо на територията на община Аксаково за периода 2015-2023 г. са сключени 158 договора за реализиране на проекти от 108 бенефициента. Резултатите показват наличие на опит в изпълнението на проекти основно в публичния сектор. **При проведеното анкетно проучване на общинските потребности на заинтересованите страни бяха задени въпроси относно осведоменост-**

та за подхода и капацитета за управление на проекти. На въпроса: Запознати ли сте с подходът ВОМР/Лидер? - 58 % са отговорили, че са запознати, а 42 % че не са. От анкетираните 75 % биха се възползвали от възможностите на СВОМР.

Изводи и препоръки относно състоянието на административния капацитет: Съществува административен капацитет за управление на средства от ЕС. Разширяване кръга на кандидат-бенефициентите. Препоръчително е провеждането на широка информационна кампания за запознаване с възможностите на подходът ВОМР на целевата територия.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани от изпълнението на стратегията за ВОМР лица на територията на МИГ:

При провеждането на информационните срещи и проведеното „**Проучване и анализ на потребности на заинтересованите страни**“ в процеса на разработването на СВОМР бяха идентифицирани следните групи от заинтересовани страни:

Публичен сектор, включващ представители на местната власт- **община Аксаково**, образователни, здравни, социални институции. Публичния сектор определя като основни проблеми на територията: миграцията на младите и образовани хора; недостиг на квалифициран персонал; лошо състояние на пътната и улична инфраструктура; необходими са повече инвестиции в публична спортна и образователна инфраструктура, подобряване на достъпността до Интернет с цел подобряване административното обслужване и достъпа до електронни услуги в малките населени места. Публичния сектор определя като възможности за развитието на територията: повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми; - дейности по създаване на интелигентни селища за преодоляване на процеса по миграция на младите и образовани хора. МИГ следва да включи дейности за изграждане на „Интелигентни селища“, чрез иновативни решения преодоляване на проблема с публичния транспорт, достъпа до интернет в някои населени места, изграждане на ИКТ хъб, предложение дадено от анкетиран. Многобройни са примери на европейско ниво за смарт решения, които спомагат за задържането на младите хора в малките населени места.

Нестопански сектор включващ представители на **читалища, сдружения с нестопански цел**; настоятелство на детски градини, училища; спортно дружество; църковно настоятелство; представители на вероизповедание, физически лица, млади хора под 40 г., представители на малцинствените групи, самоопределили се като представители на този сектор. Нестопанският сектор определя като основен социален проблем миграцията **на млади и образовани хора /40%/**, след тях анкетираните определят като проблем чистотата на населените места 38%, **продължителната безработица** също е определена като проблем от нестопанския сектор /29%/. Нестопанският сектор определя като сериозни икономически проблеми **недостига на квалифициран персонал / 47 %/**, липса или лошо състояние на логистичната бизнес инфраструктура т.ч. ИКТ, транспортни връзки, инженерна инфраструктура и др./29 %/, липса на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия /17%/, остаряла материална база, лош интернет и мобилен обхват в някои от населените места. Като изявен проблем на техническата инфраструктура е посочен **лошо състояние на пътната и улична инфраструктура /63%/**, след което подреждат като проблем лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа /58%/ и лошо състояние на обществения транспорт /44 %/. Нестопан-

ския сектор определя като възможности за развитието на територията:- **повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми**; повишаване на образованието и квалификацията на човешките ресурси; подобряване на техническата инфраструктура.

С официално писмо Варненския и Великопреславски Митрополит изрази свое становище относно включването на мерки в Стратегията в подкрепа на духовния живот и реновиране на църковните храмове.

Стопански сектор, включващ представители на **микро, малки и средни предприятия, земеделски производители**, земеделски кооперации. Стопанския сектор определя като основен социален проблем чистотата на населените места, който по-скоро е свързан с опазване на околната среда, но същевременно има и непряк социален ефект, създава дискомфорт и намалява социалните комуникации поради неприятната заобикаляща среда. На второ място се посочва миграцията **на млади и образовани хора**, след тях анкетираните определят като проблеми ниската образованост и неефективната интеграция на уязвимите групи. Стопанския сектор определя като сериозни икономически проблеми **недостига на квалифициран персонал** /50 %/, липса или лошо състояние на логистичната бизнес инфраструктура т.ч. ИКТ, транспортни връзки, инженерна инфраструктура и др./29 %/, липса или недостатъчно развитие на високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност /24%/ . Като най-изявен проблем на техническата инфраструктура се определя анкетираните посочват **лошо състояние на пътната и улична инфраструктура**, след което подреждат като проблем лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа и недостиг на обекти за обществено обслужване – социални и здравни заведения културни и спортни обекти. Повече от 40% отговарят, че ограничение за развитие на бизнеса са **недостатъчно квалифицирани кадри**, приблизително същия процент 37% определят липса или лоша инфраструктура, както и **административната тежест при стартиране на бизнеса, бюрократична тежест**-26%. Една четвърт от предприятията не са инвестирали в материални и човешки ресурси за подобряване на дейността на предприятията и изпитват потребност от финансов ресурс за внедряване на иновации и модернизация на производствата. Еднакво важни за стартиране на бизнеса са достъп **до национални и европейски средства за осигуряване на финансов ресурс, наличие на квалифициран персонал и цената на труда** – 26% от анкетираните. Стопанския сектор определя като възможности за развитието на територията: повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми;- повишаване на образованието и квалификацията на човешките ресурси; подкрепа за научноизследователска дейност, технологично развитие и иновации.

3.3. Наличие на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ и описание на техните потребности:

При провеждането на информационните срещи на територията и проведеното „Проучване и анализ на потребности на заинтересованите страни“ в процеса на разработването на СВМР бяха идентифицирани следните уязвими групи: хората с увреждания и малцинствата.

Хората с увреждания: Според данни на Дирекция „Социално подпомагане“ /данни 2021г./ в тази група попадат: - пълнолетните лица с трайни увреждания-1560 лица; - децата с трайни

увреждания до 18-годишна възраст-97 деца, които представляват 6,6 % от общия брой на децата; - пълнолетните лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст са 573 лица; - пълнолетните лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда -174 лица; - общ брой на пълнолетните лица с психични разстройства-87 лица;

Малцинствата са съсредоточени в няколко населени места с. Изворско, с. Любен Каравелово и с. Вълген, специфична малцинствена група е част от населението на гр. Игнатиево. Проблемите свързани с малцинствата са преждевременното напускане на училище поради етнико-културни особености, в следствие на което високо ниво на неграмотност, ниско образование и високо ниво на неактивни лица. При проведените информационни срещи в тези населени места се очерта проблем с **необходимостта от провеждане на различни курсове за придобиване на умения за социално общуване, здравна култура, дигитални умения за работа** в Интернет, мотивационни обучения за търсене на работа и др.

Представителите на уязвимите групи определят като **основен социален проблем продължителната безработица /53%/**, **неефективната интеграция на хората с увреждания** определят 34 %, същия процент дефинират **липсата на условия за трудова интеграция на хората от уязвимите групи**. Сред тази група заинтересовани страни се очертават като проблеми с 26 % **миграцията на младите и образовани хора**, а също така и престъпност и нарушения на обществения ред. Престъпността и нарушенията на обществения ред са проблемни дефинирани в малките населени места. В проведеното анкетно проучване като основен проблем на техническата инфраструктура **лошо състояние на пътната и улична инфраструктура /63%/**, след което подреждат като проблем лошо състояние на водоснабдителната и канализационна мрежа /58%/ и лошо състояние на обществения транспорт /44 %/. Повече от 67% считат, че е необходимо създаването на **консултативни центрове за хората с увреждане**, 50% считат, че е необходимо **изграждането на съоръжения за хора с увреждане**. В допълнение към изброените възможности анкетиранияте посочват потребности за изграждане на центрове за представяне на местното културно и природно наследство, разпространение на месечни и тримесечни бюлетин с интересни факти за община Аксаково, изграждане на дом за възрастни хора. Като двигател за развитие на територията 52 % от анкетиранияте уязвими групи посочват, че това би могло да бъде **повишаване на капацитета на местната общност за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от европейски програми**, 52 % повишаване на образованието и квалификацията на човешките ресурси, след което с 42 % се подрежда развитие на селскостопански продукт. На въпроса дали биха развили самостоятелна дейност с цел **идентифициране на предприемаческия дух и нагласи за заетост** 19 % биха се занимавали със земеделие, 14 % с търговия, а 12% биха се занимавали със социално предприемачество.

Изводи и препоръки от анкетното проучване:

С цел преодоляване на безработицата сред уязвимите групи е препоръчително да се включат мерки в СВOMP за **социално предприемачество, включване на хората с увреждания в обучения и субсидирана заетост**, залагане на критерии при подбора на проектните предложения стимулиращи социалното земеделие. За преодоляването на безработицата сред малцинствените групи е препоръчително включването на мерки за приобщаващо образование и социално включване чрез **професионално обучение, субсидирана заетост, образователна**

интеграция на децата и подкрепа превенция отпадането на децата от образователната система. Включването на **критерии при подбор на проектните предложения стимулиращи изграждането на съображения за достъпна среда** ще способства за създаване на условия за преодоляване на проблема за достъпна архитектурна среда в помощ на хората с увреждания.

3.4. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ:

Анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите е изготвен въз основа на двете извършени проучвания и анализи: „Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“, Проучване и анализ на потребностите на заинтересованите страни“

	ПОЗИТИВНИ ФАКТОРИ	НЕГАТИВНИ ФАКТОРИ
	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
ХАРАКТЕРИСТИКИ	Добро географско местоположение	Водните ресурси на територията на общината са незначителни, което от своя страна поставя проблема с изграждането на нови напоителни съоръжения и поддържане на съществуващите
	Добра транспортна обезпеченост от републиканската пътна мрежа	Не добра транспортна обезпеченост на малките населени места
	През територията й преминават важни автомобилни артерии-магистрала “Хемус“, разположено е летище Варна	Изоставащ икономически сектор „Туризм“. Лошо състояние на туристическата инфраструктура, указателни табели
	Богатото биологично разнообразие и природни ресурси са предпоставка за развитие на еко, орнитоложки, опознавателен туризъм	Материална база на местните предприятия все още не е достатъчно модернизирана, новите технологии и иновациите са слабо застъпени
	Релефът е разнообразен от низина до хълмиста част, което е предпоставка за развитие както на растениевъдство, така и животновъдство	Недостатъчна ефективност на предприятията и неконкурентоспособност
	Развитието на местната икономика е в тясна връзка и зависимост от разположението на общината в близост до областния, административен и икономически център гр.Варна, което превръща територията в атрактивно място за бизнес и инвестиции	Недостиг на квалифициран персонал, недостатъчен потенциал за иновационни внедрявания
	На територията на община Аксаково функционират предприятия с относително голям брой на заетите лица спрямо другите предприятия регистрирани на територията на област Варна.	Нисък коефициент на икономическа активност

Положителна предприемаческата активност в община Аксаково измерена чрез увеличаване общ брой действащи предприятия	Висок процент на безработица сред лицата с основно образование, жените и лицата на възраст над 55 години и уязвимите групи
Икономическите показатели на нефинансовите предприятия в община Аксаково са по-добри в сравнение със средните икономически показатели за област Варна	Необходимост от разширяване, обновяване на спортната и образователната и религиозна инфраструктура
Водещи икономически сектори: -Преработващата промишленост“; „Селско, горско и рибно стопанство“; „Строителство“ ; „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“	Недостатъчно изградена достъпна среда за хората с увреждане
Нисък процент на безработица	Недостатъчни инвестиции в социална икономика, социално предприемачество, трудовата интеграция на уязвимите групи
Изградена образователна и социална инфраструктура	Недостатъчни социални услуги и необходимост от разширяване на социалните услуги, в частност услугите за възрастните хора и хората с увреждания
Увеличаване населението на общината	Липса на връзка между потребностите на местния бизнес и професионалното образование предоставяно от училищата
Положителен механичен прираст	Ниска образованост на населението в определени сагрегирани населени места
Добре развити са дейностите в образованието, здравеопазването, социалната сфера, културата и спорта, но се нуждаят от инвестиции в сграден фонд	Преждевременното напускане на училище и ниско ниво на образование
Електроенергийната мрежа е добре развита, всички населени места са електроснабдени;	Тенденция за намаляване броя на младите хора в малките населени места
Осигурено газоснабдяване в част от населените места	Проблем е навременното осигуряване на спешна медицинска помощ в отдалечените села, както и наличието на населени места без лекарски практики, липса на аптеки
Добро екологично състояние-чистота на въздух, почви и вода в допустимите норми	Необходимост от инвестиции във ВЕИ като алтернативни източници на енергия и опазване на околната среда
Наличие на културно-историческо наследство	Общинската пътна и улична мрежа в незадоволително състояние
Наличие на добър жилищен фонд, в съответствие със стандартите за енергийна ефективност	Ограничен е достъпът до Интернет в част от селата на територията
Добро местоположение за териториално	Проблем с чистота на населените места

сътрудничество, граници със седем общини	
Основатели на мрежа от европейски общини „Отворени градове“	Ниската информираност на населението относно разделното събиране на отпадъци
Съществува административен капацитет за управление на средства от ЕС	Липса на музей или музейна сбирка за представяне на местната идентичност
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Развитие на селското стопанство и инвестиции в социално земеделие	Безводие и липса на напояване поради остарели и неподдържани напоителните съоръжения
Развитие на еко туризъм, изграждане на екопътеки и подобряване на туристическата инфраструктура	Обезлюдяване на малките населени места
Модернизация на предприятията	Загуба на културно-историческото наследство
Внедряване на иновации и подобряване на ресурсна ефективност на предприятията	Висок трафик на транзитно преминаващи транспортни средства през територията на общината
Повишаване на предприемаческата активност и активиране на неактивните чрез подкрепа на социалната икономика, професионално образование и субсидирана заетост	Недостатъчна подготовка за посрещане на потенциални природни бедствия и аварии
Разширяване на социалните услуги, в частност услугите за възрастните хора и хората с увреждания	Не предприемане на мерки за превенция, адаптиране и справяне с климатични промени
Стимулиране заетостта на лицата над 55 години, жени и уязвими групи чрез социално предприемачество, социално земеделие	Наличие на заустване без пречистване на отпадъчните води в голяма част от населените места и заплаха за екологичното равновесие
Приобщаващо образование и социално включване на уязвимите групи	Застаряване на населението
Провеждане на квалификационни обучения и осигуряване на субсидирана заетост с цел намаляване на безработица сред уязвимите групи	Сагрегация на определени населени места и ниска грамотност
Провеждане на мерки за изграждане на „интелигентни селища“ с цел задържане на младите хора	Рискове от замърсяване на атмосферния въздух поради наличието на важни автомобилни артерии и летище на територията
Подобряване на интернет свързаността в някои от населените места с цел реализация на дейности в подкрепа на развитие на „интелигентни селища“	Риск от шумозамърсяване поради преминаването през населени места на главен път „Добрич-Варна“
Подобряване на ефективността на публичната инфраструктура чрез внедряване	

	на иновации и смарт решения	
	Подобряване на сметосъбиране чрез ин- телигентно сметосъбиране	
	Провеждане на информационни кампа- нии за устойчиво развитие, кръгова ико- номика	
	Подобряване на енергийната ефектив- ност на жилищните и на публичните сгради	
	С цел прозрачност и граждански контрол върху околната среда да се създаде смарт точка за предоставяне на информация за текущото състояние на компонентите на околната среда / въздух, шум и др./	
	Изграждане на екопътеки за културно- пазвателни дейности с цел опазване на културно-историческото наследство и запазване на местната идентичност	
	Създаване на общински музей/музейна сбирка съхраняваща културно истори- ческото наследство на общността	
	Провеждане на информационни кампа- нии и обучения по прилагане на подхо- дът ЛИДЕР /ВОМР и разширяване на кръга от кандидат бенефициенти	

**4. Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съ-
ответните планирани действия: (не повече от 10 страници)**

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

Целите, приоритетите и мерките на Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ „Аксаково“ са формулирани, въз основа на „Проучване и анализ на потенциала за раз-
витие на територията на МИГ „Аксаково“, Проучване и анализ на потребностите на заинте-
ресованите страни“ и проведените срещи със заинтересованите страни за консултиране на
СВОМР. Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ „Аксаково“ е
разработена за период до 31.12.2027 г.

Стратегическа цел: Подобряване качеството на живот и съхраняване идентичността на
територията чрез динамично, устойчиво, многосекторно развитие на местната иконо-
мика и общност.

Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и създаване
възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа
за алтернативни дейности.

Приоритетът е насочен към задоволяване потребностите на местната общност от инвестиции
за повишаване на ресурсната ефективност на предприятията, насърчаване на иновационната
активност, развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес на територията,
отчитайки местната специфика и идентичност, разнообразяване на икономическите дейности

и продукти. Приоритета цели задоволяване на потребностите на стопанския сектор от внедряване на високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност, модернизация на съществуващата материална база. Подкрепа на бизнеса за инвестиции в маркетинг и разнообразяване на предлаганите местни продукти, разнообразяване на местната икономика с въвеждането на нови дейности и услуги.

Специфична цел 1.1: Подкрепа за въвеждането на иновации и модерни технологии в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции за подобряване на ресурсната ефективност.

Постигането на целта ще допринесе за задоволяване потребностите на земеделските стопанства от внедряване на иновации и въвеждане на технологии в предприятията, подобряване на ресурсната ефективност, респективно конкурентоспособност на предприятията и земеделските стопанства, подкрепа за подобряване на пазарната ориентация и повишаване конкурентоспособността на земеделските стопанства, с фокус върху изследвания, технологии и цифровизация, подобряване позицията на преработвателите на селскостопанска продукция в производства с добавена стойност.

Постигането на целта ще се осъществи чрез реализацията на **Мярка 1.1 П.Г.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти"** и ще бъде подкрепено от допълващо финансиране по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г. по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г. – Приложение 17

Специфична цел 1.2: Подкрепа за териториалната идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Постигането на целта ще допринесе за задоволяване на потребностите на земеделските кооперации и стопанства от подобряване на пазарната ориентация и повишаване конкурентоспособността на земеделските стопанства, с фокус върху изследвания, технологии и цифровизация. Постигането на целта ще се осъществи чрез реализацията на **Мярка 1.2 "П.Г.1 Инвестиции в земеделските стопанства"**

Специфична цел 1.3: Диверсификация на местната икономика и подкрепа за алтернативни дейности.

Постигането на целта ще допринесе за задоволяване на потребностите на стопанския сектор от изграждането на устойчив бизнес чрез реализирането на неселскостопански дейности и разнообразяване на местната икономика. Постигането на целта ще се осъществи чрез реализацията на **Мярка 1.3 "П.Г.3 Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони"**

Приоритет 2: Създаване на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и прилагане на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията“.

Приоритета е насочен към задоволяване на потребностите на местната общност от обновяване на населените места, опазване на културното наследство, повишаване потенциала на територията от развитие като „интелигентни селища“, с цел задържане и привличане на младите хора. Приоритета е насочен към съхраняване и опазване на околната среда, предприемане на дейности по превенция и управление на риска и използване потенциална на културното и природно богатство.

Специфична цел 2.1: Обновяване на населените места, повишаване потенциала им за развитие като „интелигентни селища“, насърчаване на образователната и социална интеграция на уязвимите групи.

Постигането на целта ще допринесе до задоволяване на потребностите публичния и нестопански сектор от инвестиции в основна образователна, социална, спортна инфраструктура, запазване на културния и религиозния живот чрез обновяване на съществуващата материална база. Постигането на целта ще се осъществи чрез реализацията на **Мярка 2.1 "П.Г.6 Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони"** и ще бъде подкрепено от допълващо финансиране по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г. по Програма „Образование“-Приложение 13 и Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 – Приложение 11.

Специфична цел 2.2: Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство.

Постигането на целта ще допринесе за задоволяване на потребностите на местната общност от запазването на духовния и културния живот на населението чрез възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради с религиозно значение, запазването на културната идентичност и традиции на територията на МИГ и повишаване на качеството на живот на хората, живеещи в тях. Постигането на целта ще се осъществи чрез реализацията на **Мярка 2.2 "П.Г.7 Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони"** и ще бъде подкрепено от допълващо финансиране по чл. 9, ал.1 от ПМС №494/2024 г. по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.-Приложение 15.

Специфична цел 2.3: Развитие на междусекторни и междурегионални партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и прилагането на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията.

Постигането на целта ще допринесе до задоволяване на потребностите на местна общност от обмяна на опит и сътрудничество на регионално, национално и европейско ниво.

Постигането на целта ще се осъществи чрез реализацията на **Мярка 2.3 "Сътрудничество и подготвителни дейности за него"**, подкрепено от дейностите по популяризиране от Мярка 2.4 "Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране".

4.2. Измерими целеви стойности за резултатите (индикатори):

4.2.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР – задължителни и специфични за МИГ:

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
R.9 Брой земеделските производители, получаващи инвестиционна подкрепа за реструктуриране и модернизиране, включително за подобряване на ефективността на ресурсите;	брой	5	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP, междинни и последващи доклади за оценка на изпълнението на СВOMP
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	22	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP, междинни и последващи доклади за оценка на изпълнението на СВOMP
R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“;	брой	10	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP, междинни и последващи доклади за оценка на изпълнението на СВOMP
R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“;	%	50	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP, междинни и последващи доклади за оценка на изпълнението на СВOMP
R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села““;	брой	1	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP, междинни и последващи доклади за оценка на изпълнението на СВOMP
R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“.	брой	335	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP, междинни и последващи доклади за оценка на изпълнението на СВOMP

4.2.2. Индикатори по мерки:

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Мярка 1.1 "II.G.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти"			
R.9 Брой земеделските производители, получаващи инвестиционна подкрепа за реструктуриране и модернизиране, включително за подобряване на ефективността на ресурсите;	брой	2	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“;	брой	2	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	4	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
Мярка 1.2 "II.G.1 Инвестиции в земеделските стопанства"			
R.9 Брой земеделските производители, получаващи инвестиционна подкрепа за реструктуриране и модернизиране, включително за подобряване на ефективността на ресурсите;	брой	3	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP

R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	6	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“;	брой	4	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
Мярка 1.3 "П.Г.3 Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони"			
R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“;	брой	4	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	8	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
Мярка 2.1 "П.Г.6 Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони"			
R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“;	%	50	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	4	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
Мярка 2.2"П.Г.7 Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони;"			
R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП	%	50	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
Мярка 2.3"Сътрудничество и подготвителни дейности за него“			
R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“;	брой	1	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
R.0„Брой лица, включени в дейности по обучение, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“.	брой	35	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP
Мярка 2.4 "Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране"			
R.0„Брой лица, включени в дейности по обучение, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“.	брой	300	Годишни доклади за изпълнение на СВOMP

4.3. Планирани дейности за постигане на целите и приоритетите на стратегията

Стратегическа цел : Подобряване качеството на живот и съхраняване идентичността на територията чрез динамично, устойчиво, многосекторно развитие на местната

икономика и общност	
Приоритет 1	Приоритет 2
Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и създаване възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности;	„Създаване на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и прилагане на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията“
Специфична цел 1.1	Специфична цел 2.1
Подкрепа за въвеждането на иновации и модерни технологии в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции за подобряване на ресурсната ефективност	Обновяване на населените места, повишаване потенциала им за развитие като „интелигентни селища“, насърчаване на образователната и социална интеграция на уязвимите групи
Мярка 1.1 "П.Г.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти"	Мярка 2.1 "П.Г.6 Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони"
Специфична цел 1.2	Специфична цел 2.2
Подкрепа за териториалната идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер	Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство
Мярка 1.2 "П.Г.1 Инвестиции в земеделските стопанства"	Мярка 2.2 "П.Г.7 Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони;"
Специфична цел 1.3	Специфична цел 2.3
Диверсификация на местната икономика и подкрепа за алтернативни дейности	Развитие на междусекторни и междурегионални партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и прилагането на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията
Мярка 1.3 "П.Г.3 Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони"	Мярка 2.3 "Сътрудничество и подготвителни дейности за него"
	Мярка 2.4 "Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране"
5. Описание на мерките: (не повече от 4 страници за всяка мярка)	
Мерки и дейности, финансирани от ЕЗФРСР:	

Мярка
1.2

„Ц.Г.1 Инвестиции в земеделски стопанства“

1.Описание на целите:

Подобряване на пазарната ориентация и повишаване конкурентоспособността на земеделските стопанства, с фокус върху изследвания, технологии и цифровизация
Насърчаване на заетостта, растежа, равенството между половете, включително участието на жените в селското стопанство, социалното включване и местното развитие в селските райони,

2.Допустими кандидати:

Кандидати следва да са местни физически или юридически лица, които живеят или осъществяват дейност на територията на МИГ „Аксаково“. Кандидатът/ бенефициентът на финансова помощ следва да има постоянен адрес – за физическите лица, и седалище и адрес на управление – за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на действие на МИГ „Аксаково“ и да осъществява дейностите по проекта на територията на действие на МИГ „Аксаково“.

Малко земеделско стопанство – стандартен производствен обем от над 8 000 до 30 000 евро, включително;

Средно земеделско стопанство – стандартен производствен обем от над 30 000 до 170 000 евро, включително;

Голямо земеделско стопанство – стандартен производствен обем над 170 000 евро.

Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат/получател на финансова помощ, за когото са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки, или който не е изпълнил разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ, и за който е налице конфликт на интереси по чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2025/2509

Кандидатите допустими за подпомагане трябва да отговарят и на условията посочени в Условията за кандидатстване по мярката.

3.Допустими дейности

3.1 Дейностите са допустими само ако:

- се осъществяват на територията на МИГ “Аксаково“;
- допринасят за развитието на територията, постигане целите и индикаторите на Стратегията за ВОМР;
- не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС;
- са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и водят до постигане на техните цели.
- Икономически дейности по проекти са допустими проекти за финансиране в случай че бъде доказана устойчивост и финансова жизнеспособност;
- Непроизводствени дейности по проекти за финансиране са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

3.2 Дейности в земеделските стопанства, свързани с производството на селскостопански продукти включени в приложение I на Договора за функционирането на Ев-

ропейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти;

3.3 Дейности в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда за биологично производство и прецизно/интелигентно/цифрово земеделие;

3.4 Дейности свързани с:

- Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;
- Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства;
- Инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;
- Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;
- Инвестиции в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;
- Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства;
- Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;
- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление за нуждите на земеделските стопанства;
- Инвестиции, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните и повишаване на биосигурността.

3.5 други дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115

Недопустими дейности са дейности, посочени в точка 13.4. от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.:

4. Допустими разходи:

4.1 Допустими са следните разходи:

4.1.1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

- а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;
- б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар;
- в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от об-

щия размер на допустимите разходи по проектното предложение;

г) компютърен софтуер;

д) други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.);

е) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

ж) основни земеделски инвестиции, когато са свързани със социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;

з) закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

и) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

й) други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115.

4.1.2. други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;

4.1.3. определени в Постановление № 86 от 2023 г. на Министерския съвет за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (Обн., ДВ, бр. 49 от 2023 г.) (ПМС № 86) и в указанията съгласно чл. 10 от ПМС № 494 от 2024 г.

4.2 Допустими за подкрепа по мярката са следните разходи:

Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници.

Не се предоставя подпомагане за дейности и инвестиции, които биха навредили на околната среда. Инвестициите, включени в проектното предложение, трябва да са придружени от документ от компетентния орган по околна среда (РИ-ОСВ/МОСВ/БД), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.

Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план;

За колективни инвестиции - да са свързани с основната земеделска дейност по производство и/или съхранение на селскостопански продукти, произведени от техните членове, както и подготовка на продукцията за продажба;

Допустими са разходите за осъществяване на допустимите дейности, посочени в точка 3 „Допустими дейности“;

Допълнително допустими разходи могат да се определят и в Условията за кандидатстване по мярката.

Недопустими разходи са разходите посочени в 14.2.1. Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.;

5. Финансови параметри за проектите

Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект е левовата равностойност на 2 500 евро.

Максималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро.

6. Интензитет на финансовата помощ

Подпомагането се предоставя по реда на чл. 73 от Регламент (ЕС) №2021/2115 от 02 декември 2021 година.

Финансовата помощ е в размер на 65 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР:

- към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години;
- да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);

7. Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест и минимален праг за одобрение

Критерии за оценка	Тежест
Проекти с инвестиции и дейности от стопанства за производство на биологични продукти и/или стопанства в преход към биологично производство на продукти	20 точки
Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до разкриване на нови работни места	20 точки
Проекти с инвестиции и дейности за повишаване на енергийната ефективност в стопанствата	10 точки

	Проекти, включващи инвестиции за социално земеделие	10 точки
	Иновативност на проект	10 точки
	Проекти за колективни инвестиции и такива, представени от групи/организации на производители на земеделски продукти	10 точки
	Проекти на земеделски стопани - жени	10 точки
	Проекти на земеделски стопани до 40 години,	10 точки
	Минимален праг за одобрение: 30 точки	
	8. Допълнителни изисквания	
	Кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта.	
	Допълнителни изисквания в съответствие с действащата нормативна уредба ще бъдат посочени в Условието за кандидатстване по мярката при необходимост.	
	„II.G.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“	
	1.Описание на целите:	
	Подобряване позицията на преработвателите на селскостопанска продукция в производствата с добавена стойност.	
	Насърчаване на заетостта, растежа, равенството между половете, включително участието на жените в селското стопанство, социалното включване и местното развитие в селските райони	
	2. Допустими кандидати:	
	Кандидати следва да са местни физически или юридически лица, които живеят или осъществяват дейност на територията на МИГ „Аксаково“. Кандидатът/ бенефициентът на финансова помощ следва да има постоянен адрес – за физическите лица, и седалище и адрес на управление – за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на действие на МИГ „Аксаково“ и да осъществява дейностите по проекта на територията на действие на МИГ „Аксаково“.	
Мярка 1.1	Малко земеделско стопанство – стандартен производствен обем от над 8 000 до 30 000 евро, включително;	
	Средно земеделско стопанство – стандартен производствен обем от над 30 000 до 170 000 евро, включително;	
	Голямо земеделско стопанство – стандартен производствен обем над 170 000 евро;	
	Кандидатите допустими за подпомагане трябва да отговарят и на условията посочени в Условието за кандидатстване по мярката.	
	Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат/получател на финансова помощ, за когото са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки, или който не е изпълнил разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ, и за който е налице конфликт на интереси по чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2025/2509	
	3.Допустими дейности	
	3.1 Дейностите са допустими само ако:	

- се осъществяват на територията на МИГ “Аксаково“;
- допринасят за развитието на територията, постигане целите и индикаторите на Стратегията за ВОМР;
- не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС;
- са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и водят до постигане на техните цели.

- Икономически дейности по проекти са допустими проекти за финансиране в случай че бъде доказана устойчивост и финансова жизнеспособност;

- Непроизводствени дейности по проекти за финансиране са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

3.2 Дейности за преработката и/или маркетинг /предлагането на пазара на продукти/, описани в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз и памук в следните сектори: мляко и млечни продукти, включително яйца от птици; · месо и месни продукти; · плодове и зеленчуци, включително гъби; · пчелен мед; · зърнени, мелничарски и нишестени продукти; растителни и животински масла и мазнини; технически и медицински култури, включително маслодайна роза и билки; готови храни за селскостопански животни; · гроздова мъст, вино и оцет;

3.3 Дейности за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда и свързани с преработката на сертифицирани биологични продукти;

3.4 Дейностите по тази мярка следва да са свързани с преработката на суровини, получени при първичното селскостопанско производство. Мярквата предоставя възможност на земеделските стопани да добавят стойност, чрез преработка на производените в стопанствата им селскостопански продукти.

3.5 Подкрепата ще бъде насочена към материални и нематериални инвестиции, свързани със следните примерни дейности:

·Инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка;

·Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;

·Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;

·Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;

·Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;

·Инвестиции свързани с внедряването на системи за управление на качеството;

·Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление;

·Инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения.

· Инвестиции в софтуер, свързан с преработвателната дейност на кандидата, включително чрез финансов лизинг;

3.6 други дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115

Недопустими дейности: Недопустими дейности са дейности, посочени в точка 13.4. от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.:

4. Допустими разходи:

4.1 Допустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР са следните разходи:

1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;

б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар;

в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение;

г) компютърен софтуер;

д) други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.);

е) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

ж) основни земеделски инвестиции, когато са свързани със социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;

з) закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

и) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

й) други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115.

2. други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;

3. определени в Постановление № 86 от 2023 г. на Министерския съвет за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (Обн., ДВ, бр. 49 от 2023 г.) (ПМС № 86) и в указанията съгласно чл. 10 от ПМС № 494 от 2024 г.

Допустими са разходите за осъществяване на допустимите дейности, посочени в точка 3 „Допустими дейности“;

Конкретните допустими разходи могат да се определят в Условията за кандидатстване по мярката.

Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници.

Недопустими разходи са посочени в 14.2.1 Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.;

5. Финансови параметри за проектите

Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект е левовата равностойност на 2 500 евро.

Максималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро.

6. Интензитет на финансовата помощ

Подпомагането се предоставя по реда на чл. 73 от Регламент (ЕС) №2021/2115 от 02 декември 2021 година.

Финансовата помощ е в размер на 65 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР:

- към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години;
- да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);

7. Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест и минимален праг за одобрение

Критерии за оценка	Тежест
Проекти за въвеждащи нови и енергоспестяващи технологии	10 точки
Иновативност на проекта	10 точки

	Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до разкриване на нови работни места	30 точки
	Проекти с инвестиции и дейности за повишаване на енергийната ефективност в стопанствата	10 точки
	Проекти, инвестиции и дейности, които допринасят за устойчивото и цифрово икономическо възстановяване, дигитализация и роботизация, в т. ч. устойчива енергия	20 точки
	Проекти, насърчаващи кооперирането и интеграцията между земеделските производители и предприятия от хранително-преработвателната промишленост;	10 точки
	Проекти на земеделски стопани до 40 години;	10 точки
	Минимален праг за одобрение: 30 точки	
	8. Допълнителни изисквания	
	Кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта.	
	Допълнителни изисквания в съответствие с действащата нормативна уредба ще бъдат посочени в Условието за кандидатстване по мярката при необходимост.	
Мярка 1.3	„П.Г.3 „Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони“	
	<p>1.Описание на целите:</p> <p>Устойчиво бизнес развитие на територията на МИГ “Аксаково“ чрез реализиране на неселскостопански дейности.</p> <p>Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности;</p> <p>Насърчаване на заетостта, растежа, равенството между половете, включително участието на жените в селското стопанство, социалното включване и местното развитие</p> <p>2. Допустими кандидати:</p> <p>Кандидати следва да са местни физически или юридически лица, които живеят или осъществяват дейност на територията на МИГ “Аксаково“. Кандидатът/бенефициентът на финансова помощ следва да има постоянен адрес – за физическите лица, и седалище и адрес на управление – за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на действие на МИГ “Аксаково“ и да осъществява дейностите по проекта на територията на действие на МИГ “Аксаково“.</p> <p>Подпомагане в рамките на мярката получават земеделски стопани, микро-предприятия и физически лица. В обхвата на мярката физическите лица са допустими за подпомагане само за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към развитие на занаяти.</p> <p>Земеделските стопани, допустими за подпомагане трябва да отговарят и на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> · да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители от най – малко 24 месеца преди кандидатстването за подпомагане и да не са прекратявали своята дейност; 	

- да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите;
- икономическият размер на земеделското стопанство е от над 8 000 евро до 170 000 евро стандартен производствен обем /СПО/, включително;
- да съответстват на определението за „малко“ или „средно“ земеделско стопанство;

Микропредприятията, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите;
- да отговарят на определението за микропредприятие, съгласно дефиницията на ЗМСП;

Физическите лица, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да бъдат регистрирани по Закона за занаятите като упражняващи занаят/и след вписване в регистър БУЛСТАТ по реда на Закона за регистър БУЛСТАТ;

Кандидатите допустими за подпомагане трябва да отговарят и на условията посочени в Условията за кандидатстване по мярката.

Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат/получател на финансова помощ, за когото са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки, или който не е изпълнил разпоредба на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ, и за който е налице конфликт на интереси по чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2025/2509

3. Допустими дейности:

3.1 Дейностите са допустими само ако:

- се осъществяват на територията на МИГ “Аксаково“;
- допринасят за развитието на територията, постигане целите и индикаторите на Стратегията за ВОМР;
- не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС;
- са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и водят до постигане на техните цели.
- Икономически дейности по проекти са допустими проекти за финансиране в случай че бъде доказана устойчивост и финансова жизнеспособност;
- Непроизводствени дейности по проекти за финансиране са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

3.2 Дейности свързани с:

- осигуряване на възможност за развитието на различни бизнес модели и икономически дейности;
- информационния и технологичен сектор и създаването на творчески продукти;
- използване на потенциала на населените места в селските райони, като например природни, исторически, културни и екологични дадености, включително туристи-

чески услуги, които създават условия за съживяване на местната икономиката.

- стимулиране на творческите занаяти, които са част от културното наследство и традиции;

- в областта на здравеопазването и социалните услуги;

3.3 Дейности свързани с алтернативни неселскостопански дейности:

- технология за преработка на отпадъци в предприятията, образувани от собствената им дейност, включително текстил, полимерни и каучукови отпадъци, електроуреди и др.

- ограничаване и намаляване на пластмасовите опаковки и пластмасовите изделия за еднократна употреба, внедряване на технологии за осигуряване на съответствие на пластмасовите изделия с европейските изисквания за пластмасите за еднократна употреба, внедряване на многократни и алтернативни продукти и материали, вкл. биоразградими/рециклируеми/зелени опаковки.

- намаляване на използваните суровини и материали, използване на алтернативни такива, както и на естествени и възобновяеми биоресурси вместо синтетични суровини в производството с цел намаляване на отпадъчния отпечатък върху природните ресурси и преход към биоикономика.

3.4 други дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115

Недопустими дейности: Недопустими дейности са дейности, посочени в точка 13.4. от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

4. Допустими разходи:

4.1 Допустими за подкрепа чрез стратегиите за WOMP са следните разходи:

1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;

б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар;

в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение;

г) компютърен софтуер;

д) други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.);

е) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

ж) основни земеделски инвестиции, когато са свързани със социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;

з) закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съот-

ветната операция, свързани с основната дейност на проекта;
и) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;
й) други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115.

2. други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;

3. определени в Постановление № 86 от 2023 г. на Министерския съвет за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (Обн., ДВ, бр. 49 от 2023 г.) (ПМС № 86) и в указанията съгласно чл. 10 от ПМС № 494 от 2024 г.

4.2 Допустими по мярката са следните разходи:
Допустими са разходите за осъществяване на допустимите дейности, посочени в точка 3 „Допустими дейности“;

Конкретните допустими разходи могат да се определят в Условията за кандидатстване по мярката.

Недопустими разходи са посочени в 14.2.1 Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Недопустими дейности и разходи освен горепосочените са и туристически дейности свързани с изграждане/ремонт/реконструкция на места за настаняване;

5. Финансови параметри за проектите

Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект е левовата равностойност на 2 500 евро.

Максималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро.

6. Интензитет на финансовата помощ

Подпомагането се предоставя по реда на чл. 73 от Регламент (ЕС) №2021/2115 от 02 декември 2021 година.

Финансовата помощ е в размер на 65 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР:

- към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години;
- да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде ед-

ноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);

7. Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

№	Критерии за оценка	Тежест
1	Проекти за подкрепата за дейности в областта на здравеопазването и социалните услуги;	20 точки
2	Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до разкриване на нови работни места;	30 точки
3	Проекти с инвестиции, насочени към опазване на околната среда и борба или адаптация с климатичните промени, в т. ч. устойчива енергия и производства	10 точки
4	Проекти, свързани с инвестиции в иновации, цифровизация, технологично интензивни производства и информационните услуги, които да допринасят за повишаване на добавената стойност (в т. ч. високотехнологични производства и услуги съгласно националните приоритетни икономически дейности, определени в Националната стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия 2021-2027 г.)	20 точки
5	Проекти на кандидати до 40 години;	10 точки
6	Проекти на кандидати жени	10 точки

Минимален праг за одобрение: 30 точки

8. Допълнителни изисквания

Кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта.

Допълнителни изисквания в съответствие с действащата нормативна уредба ще бъдат посочени в Условието за кандидатстване по мярката при необходимост.

Мярка
2.1

„П. Г.6 „Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“

1.Описание на целите:

Цел на мярката е подобряване на публична образователна, културна, спортна инфраструктура и технико-комуникационните системи на територията на МИГ “Акса-

ково“.

2. Допустими кандидати:

Допустим кандидат е община Аксаково.

Кандидатите допустими за подпомагане трябва да отговарят и на условията посочени в Условието за кандидатстване по мярката.

Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат/получател на финансова помощ, за когото са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки, или който не е изпълнил разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ, и за който е налице конфликт на интереси по чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2025/2509

3. Допустими дейности:

3.1 Дейностите са допустими само ако:

- се осъществяват на територията на МИГ “Аксаково“;
- допринасят за развитието на територията, постигане целите и индикаторите на Стратегията за ВОМР;
- не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС;
- са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и водят до постигане на техните цели.
- Икономически дейности по проекти са допустими проекти за финансиране в случай че бъде доказана устойчивост и финансова жизнеспособност;
- Непроизводствени дейности по проекти за финансиране са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

3.2 Дейности свързани с:

- Основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура. Допустими за услуги за широко обществено ползване са дейности, извършвани върху имоти публична общинска собственост;
- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение;
- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. и дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди;
- Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура, включваща общинска образователна инфраструктура, която включва детска градина, основно или средно училище, и в паркове.
- Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот;
- Отдых, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура;

- Дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“ („Smart-villages“) на тяхната територия, които следва да съответстват на Регламент (ЕС) № 2021/2115. Дейностите се приемат за насочени към създаване на „интелигентни селища“, когато са:

- свързани с подкрепа на иновативни решения за създаване на устойчиви модели – интелигентни еко селища, социални селища, IT селища и др., ландшафтно планиране и реконструкция на стари сгради – използването на стари сгради или налични парцели в полза на местната общност;
- свързани с дигитализация и подобряване на телекомуникационната свързаност с цел устойчиво развитие на съответния район;
- свързани с подобряването на условията за живот, които биха довели до задържане на населението и привличане на нови жители;
- свързани с развитие на бизнес модели, които привличат работници и жители (временно или постоянно пребиваващи на територията) – създаването на икономическа зона, IT академия, нови селскостопански методи и технологии, устойчива селска мобилност, споделени пространства.

3.4 други дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115;

Недопустими дейности:

Не е допустимо включването на дейности, свързани с извършване на разходи за публична инфраструктура, свързани с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища.

4. Допустими разходи:

4.1 Допустими за подкрепа чрез стратегиите за WOMP са следните разходи:

1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

- а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;
- б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар;
- в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение;
- г) компютърен софтуер;
- д) други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.);
- е) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;
- ж) основни земеделски инвестиции, когато са свързани със социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;
- з) закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;
- и) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съот-

ветната операция, свързани с основната дейност на проекта;
й) други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115.
2. други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;
3. определени в Постановление № 86 от 2023 г. на Министерския съвет за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (Обн., ДВ, бр. 49 от 2023 г.) (ПМС № 86) и в указанията съгласно чл. 10 от ПМС № 494 от 2024 г.

4.2 Допустими по мярката са следните разходи:

Допустими са разходите за осъществяване на допустимите дейности, посочени в точка 3 „Допустими дейности“

Конкретните допустими разходи могат да се определят в Условията за кандидатстване по мярката.

Недопустими разходи са разходите посочени в 14.2.1 Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

5. Финансови параметри за проектите

Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект е левовата равностойност на 2 500 евро.

Максималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро.

6. Интензитет на финансовата помощ

На 100 на сто от допустимите разходи по проект за инвестиции съгласно чл. 73, пар. 4, т. в) на Регламент 2021/2115 на европейския парламент и на съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013.

7. Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

№	Критерии за оценка	Тежест
1	Брой население, което ще се възползва от допустимите дейности:	
	до 1000 жители вкл.	10 точки;
	от 1001 до 3 000 жители вкл.	20 точки;
	над 5000 жители ;	30 точки
2	Брой населени места, обхванати от инвестицията:	
	от 2 до 3 населени места вкл.	10 точки;
	от 4 до 10 населени места вкл.	20 точки;

	над 10 населени места	30 точки;
3	Допълняемост на инвестициите, водещи до по-голяма завършеност на инфраструктурата	20 точки;
4	Проекти с включени инвестиции за достъпна среда	20 точки.
<p>Минимален праг за одобрение: 30 точки</p> <p>8. Допълнителни изисквания</p> <p>Кандидатът следва да представи анализ разходи-ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите ще се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.</p> <p>Допълнителни изисквания в съответствие с действащата нормативна уредба ще бъдат посочени в Условието за кандидатстване по мярката при необходимост.</p>		
Мярка 2.2	<p>„II. Г.7 Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони“</p> <p>1.Описание на целите:</p> <p>Целта на мярката е запазването на духовния и културния живот на населението чрез възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради с религиозно значение, което до голяма степен ще допринесе за запазването на културната идентичност и традиции на територията на МИГ „Аксаково“ и повишаване на качеството на живот на хората, живеещи в тях.</p> <p>2. Допустими кандидати:</p> <p>Местни поделения на вероизповеданията, признати за юридически лица по силата на чл. 10 от Закона за вероизповеданията (ЗВ) или Регистрирани като юридически лица съгласно чл. 20 от ЗВ.</p> <p>Кандидатите допустими за подпомагане трябва да отговарят и на условията посочени в Условието за кандидатстване по мярката.</p> <p>Кандидатът/ бенефициентът на финансова помощ следва да има седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ „Аксаково“ и да осъществява дейностите по проекта на територията на действие на МИГ „Аксаково“.</p> <p>Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат/получател на финансова помощ, за когото са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки, или който не е изпълнил разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ, и за който е налице конфликт на интереси по чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2025/2509</p> <p>3.Допустими дейности:</p> <p>3.1 Дейностите са допустими само ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> - се осъществяват на територията на МИГ „Аксаково“; - допринасят за развитието на територията, постигане целите и индикаторите на Стратегията за ВОМР; - не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС; - са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и водят до постигане на техните цели. 	

- Икономически дейности по проекти са допустими проекти за финансиране в случай че бъде доказана устойчивост и финансова жизнеспособност;

- Непроизводствени дейности по проекти за финансиране са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

3.2 Дейности свързани с възстановяване, реставрация, ремонт или реконструкция на сгради с религиозно значение, дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства, в т.ч. закупуване и доставка на оборудване.

3.4 други дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115;

Недопустими дейности: Недопустими дейности са дейности, посочени в точка 13.4. от Условията за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

4. Допустими разходи:

4.1 Допустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР са следните разходи:

1. инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115:

а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване;

б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар;

в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение;

г) компютърен софтуер;

д) други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.);

е) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

ж) основни земеделски инвестиции, когато са свързани със социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;

з) закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

и) закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта;

й) други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115.

2. други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;

3. определени в Постановление № 86 от 2023 г. на Министерския съвет за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани

от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (Обн., ДВ, бр. 49 от 2023 г.) (ПМС № 86) и в указанията съгласно чл. 10 от ПМС № 494 от 2024 г.

4.2 Допустими по мярката са следните разходи:

Допустими са разходите за осъществяване на допустимите дейности, посочени в точка 3 „Допустими дейности“

Конкретните допустими разходи могат да се определят в Условиата за кандидатстване по мярката.

Недопустими разходи са разходите посочени в 14.2.1 Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условиата за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

5. Финансови параметри за проектите

Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект е левовата равностойност на 2 500 евро.

Максималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро.

6. Интензитет на финансовата помощ

На 100 на сто от допустимите разходи по проект за инвестиции съгласно чл. 73, пар. 4, т. в) на Регламент 2021/2115 на европейския парламент и на съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013.

7. Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

№	Критерии за оценка	Тежест
1	Брой население, което ще се възползва от допустимите дейности:	
	до 1000 жители вкл.	10 точки;
	от 1001 до 5 000 жители вкл.	20 точки;
	над 10000 жители ;	30 точки
2	Проекти с включени инвестиции според културната и обществената значимост на обекта	
	2.1 Обектът, предмет на инвестицията е със статут на недвижима културна ценност с категория „световно значение“ или „национално значение“	30 точки;
	2.2 Обектът, предмет на инвестицията е със статут на недвижима културна ценност с категория „местно значение“	20 точки;
3	Допълняемост на инвестициите, водещи до по-голяма завършеност на инфраструктурата	20 точки;

	4	Проекти с включени инвестиции за достъпна среда	10 точки;
	5	Иновативност на проекта	10 точки.
<p>Минимален праг за одобрение: 30 точки</p> <p>8. Допълнителни изисквания</p> <p>Кандидатът следва да представи анализ разходи-ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите ще се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.</p> <p>Допълнителни изисквания в съответствие с действащата нормативна уредба ще бъдат посочени в Условието за кандидатстване по мярката при необходимост.</p>			
<p><i>Мярка 2.3 „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“</i></p>	<p>Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“</p>		
	<p>1. Допустими дейности:</p> <p>3.1 Дейностите за сътрудничество трябва да отговарят на следните условия за допустимост:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да са свързани и да водят до развитието на териториите, обхванати в конкретните стратегии на МИГ; - да съответстват на и да допринасят за постигане целите и приоритетите на стратегиите за ВОМР на съответните местни инициативни групи и СПРЗСР; - да се изпълняват съгласно сключено споразумение между най-малко двама партньори - МИГ от България и/или МИГ, изпълняващи стратегии за ВОМР от друга държава – членка от ЕС; - в партньорството за дейностите по сътрудничество могат да участват и други юридически лица от страната и чужбина със собствен финансов принос. <p>3.2 Дейности свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. разходи за материални и нематериални активи; - Извършване на изследвания, проучвания и анализи, директно свързани със съвместния продукт/услуга/дейност; - Реализиране на промоционални и маркетингови кампании; - Организиране на заседания, обучения, семинари, съвместни събития, срещи с потенциални партньори или партньори по проекта; - Извършване на информационни кампании, включващи организиране на срещи, конференции, публикуване и излъчване в медиите; - Дейности по координация (извършване на разходи за наемане на допълнителен персонал, пътни разходи, разходи за нощувки и храна, хонорари за експерти, разходи за превод, разходи за комуникация). - Изготвяне и прилагане на стратегии за „интелигентни селища“ съгласно чл.77 		

ал.1 т. д) от Регламент 2021/2115;

2 Допустими разходи:

- разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. материални и нематериални инвестиции;
- строително-монтажни или строително-ремонтни работи на територията на партньорите от Република България;
- други материални и нематериални активи;
- изследвания и проучвания, директно свързани със сътрудничеството, включително за издаване на становища;
- възнаграждения за външни експерти – физически или юридически лица за изпълнение на дейности, включително за преводачи;
- възнаграждения, свързани с координацията на планираните дейности на служители на МИГ;
- промоционални и маркетингови кампании за съвместния продукт/услуга;
- организиране и провеждане на обучения, семинари, съвместни събития и партньорски срещи;
- информираност – създаване на интернет страница за проекта, публикации в регионални медии, информационни конференции;
- публичност – изготвяне и разпространение на информационни материали и осигуряване на публичност, в т.ч. информационни табели;
- командировки на служителите на МИГ, експерти по проекта, включително преводачи, членове на колективния управителен орган и членове на колективния върховен орган на МИГ, както и други участници от територията в дейности, свързани с изпълнението на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);
- преводи (писмени и симултанни);
- пощенски и куриерски услуги;
- такси за издаване на документи, свързани с изпълнението на проекта.

Недопустими разходи са разходите посочени в 14.2.3 Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условието за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегия-та за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските

	райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.
	3. Общ размер на финансовата помощ по мярката: 391 160 лева
<i>Мярка 2.4 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“</i>	<p>Мярка „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“</p> <p>1. Допустими дейности:</p> <p>1. Дейности за управление, мониторинг и оценка на стратегиите съгласно чл. 34, параграф 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и дейности, свързани с популяризирането на стратегиите за ВОМР. Подпомагането за дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегиите за ВОМР и тяхното популяризиране не може да надвишава 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията.</p> <p>2. Допустими за извършване са дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегии за ВОМР, включително улесняването на обмена между заинтересованите страни, съгласно одобрената стратегия.</p> <p>3. Допустими за извършване са дейности по популяризиране на стратегии за ВОМР, съгласно одобрената стратегия.</p> <p>2. Допустими разходи:</p> <p>1 Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегиите:</p> <p>1.1 разходи за заплати, както и задължителни по силата на нормативен акт разходи за социални и здравни осигуровки за персонала, обезщетения за временна неработоспособност и други, дължими от работодателя по силата на нормативен акт;</p> <p>1.2. разходи за външни услуги, възнаграждения и осигуровки, дължими от МИГ на експерти (физически или юридически лица), свързани с прилагането на стратегията (оценители, консултанти, външни експерти, счетоводно обслужване);</p> <p>1.3. непреки разходи:</p> <p>а) за услуги, непряко свързани с прилагането на стратегията (правни, одиторски);</p> <p>б) разходи за наем на офис;</p> <p>в) разходи за комуникация и външни услуги (телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги, топло- и електроенергия, вода, охрана на офиса, електронен подпис, застраховане на дълготрайни материални активи по смисъла на чл. 50, т. 2 от Закона за корпоративното подоходно облагане, закупени със средства от настоящия или предходния програмен период по подхода ВОМР);</p> <p>г) разходи за закупуване на офис консумативи и канцеларски материали;</p> <p>д) разходи за наем на лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места за МИГ, които нямат закупен лек автомобил;</p> <p>е) разходи за закупуване на гориво за лек автомобил;</p> <p>ж) други непредвидени оперативни разходи.</p> <p>1.4. разходи за командировки на екипа и членовете на колективния върховен орган на МИГ съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);</p> <p>1.5. разходи за закупуване на офис оборудване, обзавеждане и софтуер;</p> <p>1.6. разходи за закупуване на един лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места, ако МИГ няма такъв или има закупен преди 2016 г.;</p> <p>1.7. разходи за обучения на екипа и членовете на колективния върховен орган във връзка с прилагането на стратегията за местно развитие;</p>

	<p>1.8. разходи, свързани с публични отношения (разходи за организиране на срещи на МИГ, разходи за работа в мрежа, участие на екипа и членовете на колективния върховен орган в срещи с други МИГ);</p> <p>1.9. разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и на Европейската селска мрежа за развитие на селските райони, както и на Европейската ЛИДЕР асоциация и други асоциации на МИГ;</p> <p>1.10. финансови разходи, в т. ч. банкови такси за управление на една сметка и такси за издаване на изискуеми документи;</p> <p>1.11. разходи за мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР.</p> <p>2. Разходи за популяризиране на стратегията за ВОМР:</p> <p>2.1. разходи за проучвания и анализи на съответната територия (териториални, икономически, социални и други анализи и проучвания);</p> <p>2.2. разходи за популяризиране, информирание и публичност:</p> <p>а) за създаване и поддръжка на интернет страница;</p> <p>б) за създаване и реализиране на публикации в печатни и електронни медии и излъчвания в радио- и телевизионни медии на покани за организирани събития и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;</p> <p>в) отпечатване на брошури, материали за обучение и други печатни материали, изработване на рекламни материали и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;</p> <p>г) преводи;</p> <p>д) изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на МИГ;</p> <p>е) свързани с изготвяне на материали, подпомагащи потенциалните получатели на финансова помощ при разработването на дейности и подготовката на заявления;</p> <p>ж) други разходи за популяризиране, информирание и публичност;</p> <p>2.3. разходи за организиране на обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери и за уязвими групи и застрашени от бедност целеви групи, включително роми, свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти и други, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода.</p> <p><u>Недопустими разходи</u> са разходите посочени в 14.2.2 Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи от Условието за кандидатстване по процедура BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.</p> <p>3.Общ размер на финансовата помощ по мярката: 1 466 850,00 лв.</p>
--	--

6. Финансов план, включващ планираните средства от ЕЗФРСР:

Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
1.2	П.Г.1 Инвестиции в земеделските стопанства;	488 950.00	8.33

1.1	П.Г.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти;	488 950.00	8.33
1.3	П.Г.3 Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони;	782 320.00	13.33
2.1	П.Г.6 Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони;	1 858 010.00	31.67
2.2	П.Г.7 Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони;	391 160.00	6.67
	<i>Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“</i>	391 160.00	6.67
	<i>Мярка „Управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране“</i> <i>(До 25% от средствата на ред „Общо средства за стратегията от ЕЗФРСР)</i>	1 466 850.00	25.00
	ОБЩО СРЕДСТВА ЗА СТРАТЕГИЯТА ОТ ЕЗФРСР	5 867 400.00	100%

Финансовото разпределение на средствата по мерки и приоритети е съобразено с: (1) с визията за развитие на територията от страна на заинтересованите страни и (2) с инвестиционните намерения на потенциалните бенефициенти да кандидатстват с проекти към СВОМР.

Мерки, финансирани чрез СПРЗСР 2023 – 2027 г. (ЕЗФРСР):

От проведените анализи и информационни срещи става ясно, че нужда от инвестиции, а също и проектна готовност имат земеделските производители и предприятията. Те изпитват необходимост от инвестиции в земеделието, но също така от подкрепа на неземеделски дейности за увеличаване на добавената стойност и осигуряване на устойчивост на стопанствата. Голяма част от тях имат проектна идея, но изпитват необходимост от подкрепа при разработката ѝ, а на по-късен етап от управление на проекта. Основният финансов ресурс за стопанския сектор е отделен за мярка „П.Г.3 Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони“ с диверсификация на дейностите /13%/, както и за мерки П.Г.1 Инвестиции в земеделските стопанства и П.Г.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти.

Проектната готовност на община Аксаково е най-голяма, разполага с административния капацитет за управление на проекти, същевременно необходимостта от подобряване на публичната инфраструктура/образователна, спортна и др./ в 23 населени места е изведена приоритетно от направеният анализ. Инвестиции в публична инфраструктура са свързани със строително-ремонтни дейности, което налага определянето на по-голям финансов ресурс. Основния финансов ресурс е отделен за мярка „П.Г.6 Инвестиции в основни услуги и дребни

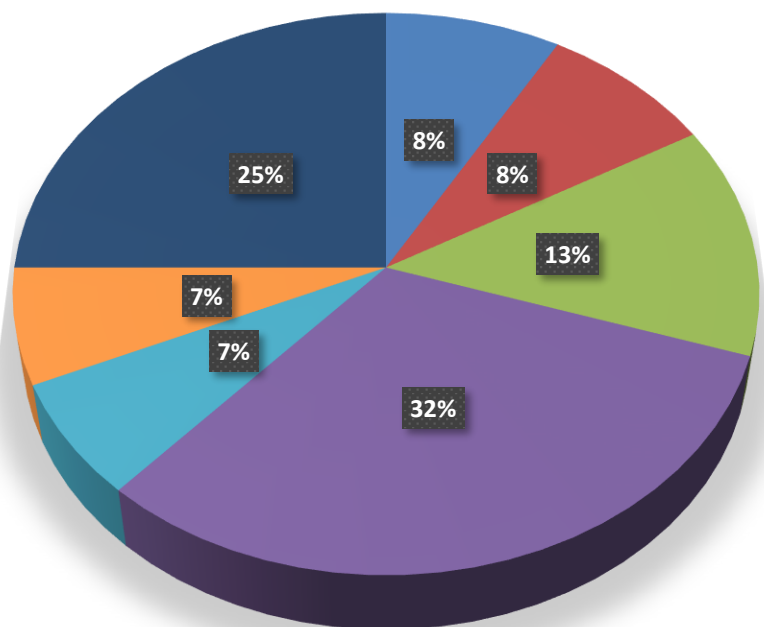

по мащаби инфраструктура в селските райони.“ От направените проучвания и анализи основен проблем на територията е напускането на младите и образовани хора. За тяхното задържане е необходимо подобряване на условията на живот и осъвременяване на комуникациите, в горепосочената мярка се включват дейности в подкрепа на концепцията за „интелигентни селища“.

Поради заявения интерес от страна Варненската и Великопреславска митрополия и необходимостта от ремонтни дейности на църковните храмове на територията е заделен ресурс по П.Г.7 Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони;

На следващата графика е представено процентното финансово разпределение по мерки, финансирани от СПРЗСР 2023 – 2027 г. (ЕЗФРСР)

Разпределение на финансовия ресурс по мерки

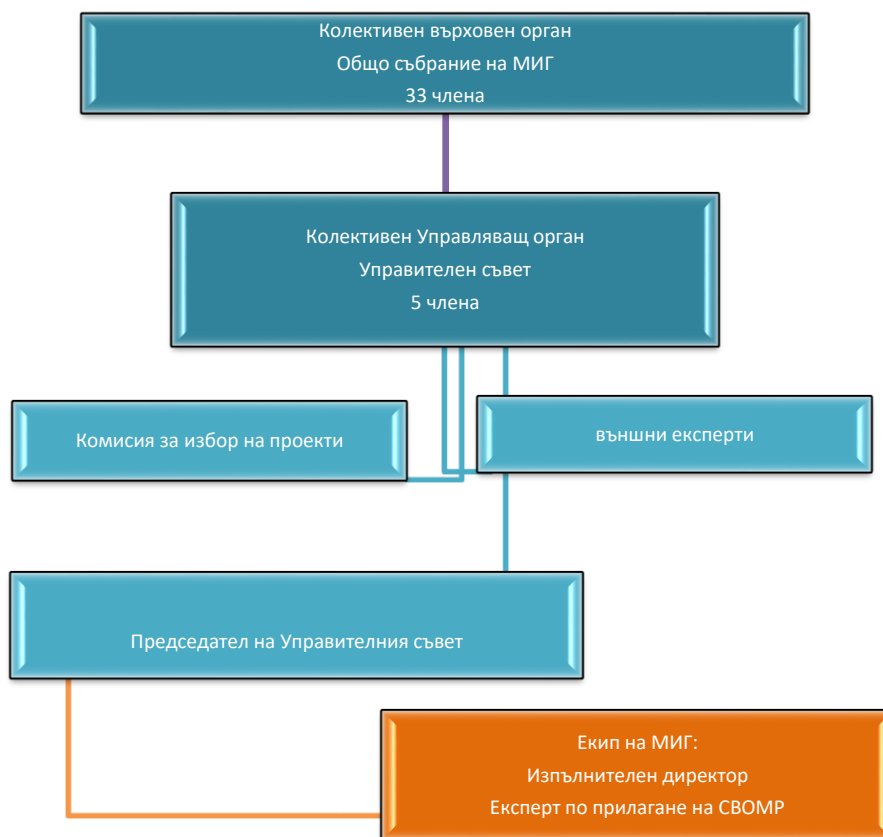
- П.Г.1 Инвестиции в земеделските стопанства;
- П.Г.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти;
- П.Г.3 Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони;
- П.Г.6 Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони;
- П.Г.7 Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони;
- „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка (ЕЗФРСР)“
- „Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране“

7. Описание на уредбата за управление, мониторинг и оценка, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията: (не повече от 6 страници);

7.1. Организационна структура на МИГ:

- *Организационна структура/схема.*

7.2. Управление на МИГ:

- *Органи за управление и контрол;*

Общото събрание е колективен върховен орган, в който вземат участие всички членове на сдружението. Състава на общото събрание спазва процентното съотношение между представителите на местната власт, бизнеса и неправителствения сектор, съгласно изискванията на действащата нормативната уредба като публичния сектор е 3,03 %, стопанския сектор е 48.485 %, нестопанския сектор е 48,485% от общо 33 членове на Общото събрание. Спазен е принципа за равенство между половете като 42,42 % са мъже, а 57,58 са жени. В КВО са включени над 75 % от идентифицираните в анализа заинтересовани страни: представители на публичния сектор-1 община, стопански сектор-16 предприятия по смисъла на ЗМСП, земеделски производители, нестопански сектор -16, включващ: читалищни и училищни настоятелства, физически лица, самоопределили се като представители на нестопанския сектор, представители на уязвимите групи: малцинствените групи-1, хора с увреждания-1, представители на младите хора, младежи до 40 г.- 4 лица. В КВО са включени предста-

	<p>вители на 14 населени места от целевата територията от общо 23, което представлява 61% от населените места на територията. Правомощията на Общото събрание са разписани в чл.25-чл.33 на Раздел IV „Органи на управление и представителство“ от Устава на Сдружението „МИГ „Аксаково“.</p> <p>Управителен съвет: Колективния Управляващ орган на Сдружението е Управителния съвет. Броя на членовете на Управителния съвет са 5 (пет) и се избира за срок от 5 (пет) години. Съставът на Управителния съвет спазва процентното съотношение между представителите на публичния сектор, нестопанския сектор и стопанския сектор като 20% са публичен сектор с 1 представител, 40% са стопански сектор с 2 представителя, 40% нестопански сектор с 2 представителя. Спазен е принципа и за равнопоставеност между половете, в съотношение 40:60, като 2 от членовете са жени, а останалите 3-ма мъже. Правомощията на Управителния съвет са разписани в чл.34-чл.38 на Раздел IV „Органи на управление и представителство“ от Устава на Сдружението „МИГ „Аксаково“.</p> <p>Председател на Управителния съвет: Председателя на УС се избира от общото събрание. Правомощията на Председателя на УС са разписани в чл.39-чл.40 на Раздел IV „Органи на управление и представителство“ от Устава на Сдружението „МИГ „Аксаково“.</p> <p>По отношение на управлението на СВОМР е ясно дефинирана взаимовръзката между органите на сдружението. СВОМР се одобрява от КВО, КУО взема решения относно прилагането на Стратегията за водено от общностите местно развитие, приема годишния план и разпределение на текущите разходи и разходите за популяризиране на Стратегията във връзка с изпълнението на дейностите за прилагането на СВОМР; избира и освобождава комисии за оценка и избор на проектни предложения по СВОМР; взема решения за финансиране на проектни предложения, финансирани чрез СВОМР; приема организационна структура, вътрешни правила и процедури за функциониране на органите на Сдружението по прилагане на СВОМР, включително докладите свързани с мерки и дейности по изпълнението на СВОМР.</p> <p>Изпълнителният директор изпълнява решенията на УС и отговаря за прилагането на СВОМР.</p> <p>Експерт по прилагането на СВОМР изпълнява дейностите по прилагане на СВОМР.</p> <p>Дейностите по мониторинг и оценка на СВОМР са възложени на Изпълнителния директор чрез длъжностната характеристика за позицията.</p>
<p>- Описание на позициите и изискванията</p>	<p>За срока на изпълнение на стратегията за ВОМР местната инициативна група осигурява:</p>

<p>към изпълнителния директор и персонала.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Самостоятелен офис, достъпен за хора с увреждане и трудно подвижни хора; - Служители, наети на трудов договор на пълен работен ден на позициите „Изпълнителен директор“ и „Експерт по прилагане на СВOMP“ <p>Изпълнителният директор следва да отговаря на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „магистър“; 2. общ трудов стаж най-малко 5 години; 3. управленски опит най-малко две години; 4. опит в управление и мониторинг на проект, програма или стратегия със стойност над 200 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори /чл.41,ал.2,т.4 от Устава на сдружението/. <p>Експертът по прилагане на стратегията за ВOMP притежава:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; 2. трудов стаж най-малко две години; 3. опит в управление и мониторинг на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. <p>Служител на МИГ може да бъде физическо лице, което: - не е член на колективния управителен орган или на контролния орган на МИГ и не е свързано лице с член на колективния управителен орган или на контролния орган на МИГ по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, с изключение на случаите работодател и работник; - не е общински съветник, кмет, заместник-кмет или служител на централна или териториална администрация на изпълнителната власт, на местната власт или на публично лице; - не е лице, което лично или в качеството си на собственик, управител или контролиращ друго лице предоставя консултантски услуги на същата МИГ, свързани с прилагането на стратегията за ВOMP за периода 2023 – 2027 г.</p>
<p>7.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВOMP:</p>	
<p>- Административен капацитет;</p>	<p>Община Аксаково е част от МИГ „Девня-Аксаково“ два последователни програмни периода. МИГ „Девня-Аксаково“ е създаден през 2010 г. и за периода на изпълнение на Стратегията през първия планов период отношение стойността на сключените договори спрямо стойността на заложените в стратегията финансови средства е 97,87%. Периода 2014-2020 г. отчетно все още не е приключил и конкретни стойности не могат да се предоставят. Към момента са усвоени приблизително 80 % от предвидените средства на СВOMP на МИГ „Девна-Аксаково“. МИГ има опит в изпълнението на еднофон-</p>

дова Стратегия през периода 2007-2014 г. , а през програмния период 2014-2020 изпълнява многофондова СВОМР, финансирана от ПРСР, ОП „РЧР“ и ОП „ИК“.

По данни от ИСУН 2020 за периода 2015-2023 г. Община Аксаково като представител на публичния сектор има сключени 29 договора за реализация на проекти, финансирани от Европейските структурни фондове, представляващи 18 % от общия брой договори като 7 от тях се реализират чрез МИГ „Девня-Аксаково“.

Нестопанския сектор е сключил 6 договора за реализация на проекти, които са 4 % от всички сключени договори.

Стопанския сектор е сключил 123 административни договора за изпълнение на проекти, което представлява 78 % от всички договори.

Общия брой на бенефициенти е 108 /при брой договори 123/, което означава, че някои бенефициенти изпълняват повече от един договори. Фактите показват, че стопанския сектор и публичния сектор притежават необходимия административен капацитет за изпълнение на проекти, което е в основата на изпълнение СВОМР.

В Колективния управителен орган на МИГ четири от общо 5 членове са били или са действащи членове на УС на МИГ „Девня-Аксаково“ и притежават опит в изпълнение на Подходът ВОМР. Община Аксаково е член на УС за двата програмни периода, „Трейдсток“ ООД е за двата програмни периода, „Авангард консулт“ ЕООД е било член вторият програмен период от 2017-2019 г.; СНЦ „Приморец“ е било член вторият програмен период от 2015-2019 г.

Изпълнителният директор има завършена степен „магистър“, общ трудов стаж- 31 години, управленски опит повече от 6 години на ръководна позиция в общинска администрация като „Секретар на община“. Притежава опит по прилагане на подходът ЛИДЕР като изпълнителен директор на МИГ „Аврен-Белослав“ за периода от 01.08.2018 до 03.02.2020 г., координатор подготвителни дейности по проект с административен договор № РД 50-49/15.03.2023 г., номер в ИСУН № BG06RDNP001-19.610-0009-C01 по подмярка 19.1 "Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" по Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.; член на УС на МИГ „Бяла-Долни чифлик“ за периода от 01.07.2018-31.12.2024 г.. Притежава опит в разработването, изпълнението, управление и мониторинг на проекти повече от 10 години, на стойност над 6 000 000 лева.

Експерт по прилагане на СВОМР има завършена степен бакалавър“, общ трудов стаж 22 години, опит в изпълнение на Стратегия за ВОМР през програмен период 2014-2020 г. като член на екипа на МИГ „Девня-Аксаково“ от 29.11.2016 г. опит в участие и мониторинг на проекти над 7 000 000 лева.

<p>- Материално – технически капацитет;</p>	<p>Екипа за управление на СВОМР разполага със самостоятелен офис. МИГ „Аксаково“ има предоставени помещения за административна дейност, зала за провеждане на срещи за целия период на прилагане на стратегията за ВОМР. Залата за срещи се намира на приземен етаж с осигурен достъп за хора с увреждания и трудноподвижни хора. Офиса за административна дейност е на втори етаж като сградата разполага с асансьор, отговарящ на нормативните изисквания за достъпна архитектурна среда. Община Аксаково е предоставила помещенията с Решение 26.3/28.04. 2025 г. на Общински съвет Аксаково . Офисът е оборудван с 2 бр. мобилни компютри, проектор и мултифункционално устройство, достъп до Интернет. Интернет страница на МИГ „Аксаково“ е www.mig.aksakovo.bg</p>
<p>- Финансов капацитет;</p>	<p>Осигурен е финансов ресурс за дейностите, свързани с управлението, мониторинг и оценка на Стратегията в размер до 5 %.</p>

7.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Цялостният мониторинг по Стратегията ще се осъществява въз основа на индикаторите и мониторинговите доклади, проследяващи изпълнението на проектите от бенефициентите в административен и финансов аспект.

Предвижда се осъществяване на мониторинг на няколко нива:

1. Мониторинг на цялостното изпълнение на стратегията. **Ежегодно** в срок до 31 януари МИГ изготвя Годишен доклад за изпълнение на СВОМР и обобщен годишен доклад за извършените дейности, свързани с текущите разходи и популяризиране на стратегията за ВОМР за предходната календарна година, в съответствие с действащата нормативна уредба. Годишния доклад за изпълнение на СВОМР отчита и включва оценка на изпълнението, напредъка по стратегията, аргументира необходимостта от промяна в стратегията. В доклада се включва отчитане индикаторите за изпълнение и изпълнението по приоритети и мерки, приноса им за изпълнение на целите на СВОМР. Доклада за напредъка се представя на УС на МИГ и приема от Общото събрание на МИГ.

В рамките на изпълнение на Стратегията ще се извърши **междинна оценка** към средата на програмния период по изпълнение на СВОМР, а в края на периода ще се изготви **последваща оценка** на изпълнението съгласно действащата нормативна уредба. Оценка ще се извършат на базата на проучвания и анализ на територията, което ще позволи да се сравнят изходните данни, с междинните и крайни резултати и регистрира напредъка от изпълнението на СВОМР. Отговорен за изготвянето на годишните доклади и представянето им на Управителният съвет и Общото събрание е Изпълнителният директор на МИГ.

2. Мониторинг на изпълнението на проекти по СВОМР от бенефициенти.

Мониторингът е текущ и последващ, като текущият е в процеса на изпълнение на проекта, а последващият е след приключване на проектните дейности. Предвижда се текущият мониторинг да се осъществява от Експерта по прилагане на стратегията за местно развитие на всеки три месеца, а последващият в срок от 1 месец след приключване на дейностите. Мониторингът се осъществява, чрез посещения на място и разглеждане на финансово-счетоводна документация въз основа или документална проверка чрез изпращане на справки и докумен-

ти по изпълнението, на които експертът по прилагане на СМР изготвя доклад, съдържащ:

- 1) Мониторинг на влаганите ресурси- оценка на средствата, които към момента са инвестирани за изпълнение на одобрения проект и какъв процент представляват от средствата предвидени в Стратегията по съответната мярка.
- 2) Мониторинг на изпълнението- доколко се изпълняват планираните дейности в определеното време и съгласно определените в Стратегията процедури.
- 3) Мониторинг на резултатите- какви са непосредствените и/или крайни резултати от реализираните от бенефициента дейности и по какъв начин те допринасят за постигане на индикаторите по изпълнение на съответна мярка, респективно СВOMP.

3. Външен мониторинг - в края на всяка година се извършва външен мониторинг от външни експерти. Външният мониторинг цели подпомагане изготвянето на годишният доклад за изпълнение на Стратегията. Този мониторинг акцентира върху: интереса на бенефициентите към конкретните мерки, разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на адекватни промени, както и установяването на действителния напредък в прилагането на СВOMP. Външният мониторинг цели също така да се установят независимостта, откритостта и обективността при разпределянето на финансовите средства по СВOMP и подпомагане на конкретни бенефициенти и обвързаността им с целите на Стратегията. Този мониторинг цели да се установи съответствието между поставените в СВOMP индикатори и ефективното усвояване на финансовите средства. Ако се установи неизпълнение, то следва да се приложи процес по актуализиране на СВOMP.

8. Описание на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 при изпълнението на стратегията: (не повече от 2 страници)

Равенство между половете: Принципа е залегнал при формиране на КВО и КУО на МИГ „Аксаково“. Съотношението в КВО е 42,42 % са мъже, а 57,58 са жени. А в КУО е 60:40 в полза на мъжете. Постигнато е приблизително 50 % участие на мъже и жени в управляващите органи на Сдружението.

Принципа се утвърждава и при избора на мерки и дейности, включени в Стратегията. Анализите показват, че по-голяма е безработицата е сред жените, поради което в критериите за подбор на проектните предложения по мерки са включени критерии, насърчаващи жените предприемачи.

Спазването на принципа ще се съблюдава и при изпълнението и мониторинга на стратегията, в дейностите по популяризиране на СВOMP и др.

Превенция на дискриминацията: В процеса по разработване на Стратегията, провеждането на информационни, работни срещи бяха поканени и присъстваха представители на всички заинтересовани страни без оглед на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Сайта на МИГ „Аксаково“ предоставя възможност за равен достъп на информация на всички заинтересовани страни без оглед на пол, раса, етнически произход, вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Процеса на информиране при реализация на СВOMP ще преминава чрез осигуряване на публичност, прозрачност и достъп до информация на всички заинтересовани страни като се публикуване на информация за предстоящо отваряне на мерки за кандидатстване,

обществено обсъждане на документи към мерките, оповестяване на резултати от избора на проекти на страницата на МИГ „Аксаково“, която е публично достъпна. Информационни дни ще бъдат провеждани за всяка една от включените мерки в Стратегията, като информация за провеждането им ще бъде публикувана на сайта на МИГ, социалните мрежи и на информационните табла по населени места.

Стратегията предвижда мерки, които предоставят равни възможности за потенциалните бенефициенти и целеви групи. Потенциални бенефициенти по мерките включват различни категории организации: микропредприятия земеделски стопани и кооперации, неправителствени организации, сдружения, организации – субекти на солидарната и социална икономика. Заложените мерки са насочени към откриването на нови работни места, създаване на по-добри условия на труд за всички лица в трудоспособна възраст и поддържане активния начин на живот на възрастните хора, което е и подкрепа на принципа да недопускане на дискриминация.

Устойчиво развитие: Процеса на консултиране на СВОМР изцяло подкрепя опазването на околната среда чрез насърчаване използването на електронните форми за комуникация със заинтересованите страни. Всички анкетни проучвания бяха достъпни от страницата на МИГ „Аксаково“. Подходът за използване на информационните технологии и ограничаване използването на хартия ще се насърчава и при реализация на СВОМР. Ще се насърчава изработване на информационни материали за многократна употреба.

Включените мерките са в съответствие с тенденции в областта на опазването на околната среда, подкрепят прехода към кръгова икономика, икономика която е ниско въглеродна, устойчива на изменението на климата, екологично устойчива и използваща ефикасно ресурсите.

Мерките включени в Приоритет 1 са насочени към подкрепа на иновации и подобряване на ресурсната ефективност на предприятията, повишаване на „добавената стойност“ на предприятията. В критериите за подбор на мерките "П.Г.1 Инвестиции в земеделските стопанства", "П.Г.2 Инвестиции за преработка на селскостопански продукти", "П.Г.3 Инвестиции за не-селскостопански дейности в селските райони" се насърчава внедряването на иновации в подкрепа на устойчивото развитие.

Формуляр за кандидатстване за допълващо финансиране по ПРЧР 2021-2024 към стратегия за ВОМР на МИГ

(Приложение към СВОМР, съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г.)

Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 (ПРЧР)

МИГ може да включи в СВОМР една или повече от следните 5 допустими мерки по ПРЧР:

1. **Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*):
2. **Подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
3. **Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве** (*Дейности по Специфична цел 4 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
4. **Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите** (*Дейности по Специфична цел 2 на Приоритет 2 на ПРЧР*)
5. **Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 3 на ПРЧР*)

Към една Стратегия за ВОМР могат да бъдат планирани **максимум 5 мерки** със съответните дейности към тях с допълващо финансиране от ПРЧР. Включването на всички допустими 5 мерки, изброени по-горе, не е задължително и следва да се съобразено с местните нужди и проблеми. МИГ, които обхващат територии от Югозападен регион (регион в преход) и от друг регион от ниво 2 (слабо развит регион) планират отделни мерки за отделните региони. Във връзка с това, само тези МИГ могат да включат повече от 5 броя мерки в стратегиите.

Подробна информация за мерките, бюджета, допустимите дейности към всяка от тях, целевите групи, индикаторите и бенефициентите е представена в Указанията на УО на ПРЧР по чл. 10, ал (1) от ПМС 494/30.12.2024 г.

ВАЖНО: Кандидатите следва да спазват всички условия и инструкции на УО на ПРЧР, посочени в Указанията и в настоящия формуляр, при попълване на информацията.

Информацията по-долу се попълва толкова пъти, колкото мерки са избрани.

1. **Наименование на мярката** (*Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР*)

1. Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда
--

2. Цел на мярката (до половин страница)

- 1. Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
- 2. Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активизиране за всички лица, търсещи работа, дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица, както и чрез насърчаване на самостоятелната заетост и социалната икономика

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

От данните в „Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“ при разработка на СВOMP най-висока е безработицата сред лицата с основно образование, на възраст над 55 години. Трайна тенденция за най-висока безработицата се наблюдава сред лицата над 55-годишна възраст като през последните години се засилва безработицата сред лицата от 40 до 44 годишна възраст. Характерно за общината е, че сред младежите безработицата не е висока, а нараства с нарастване на възрастта. Безработицата сред жените е по-висока от тази при мъжете. Нивото на безработица е по-ниско от средното за страната, но по-високо от това за Варненска област / 3,9% за 2021 г./ През целия анализиран период най-високо е равнището на безработните със средно образование и то включително със средно професионално образование. Причина за това е несъответствието между образователната подготовка и реалната потребност на пазара на труда.

Интересна е тенденцията, че намалява безработицата сред лицата с начално образование и се увеличава безработицата сред лицата с основно образование. Вероятната причина за това е, че най-голям брой отпадат от образователната система след завършване на основно образование, много по-малко след придобиването на начално образование.

Необходимо е да се предприемат мерки и изпълнението на проекти от работодатели за обучение на лицата по професионална подготовка свързана с конкретни потребности за определена икономическа дейност.

Необходимо е все по-голямо взаимодействие между образователните институции и работодателите с цел подготовката на кадри за включване в местната икономика.

Висок е процента на нерегистриралите се лица в Бюрото по труда, които не търсят работа и попадат в групата на неактивните лица.

Коефициентът на икономическа активност за община Аксаково е 2 пъти по-нисък от този за област Варна. Икономическата активност на населението показва каква част от хората работят или търсят активно работа. Икономически активните лица формират работната сила, ниският процент спрямо област Варна показва, че хората не са достатъчно активни на пазара на труда и не търсят работа. Причините за това се крият и в риска от отпадане на голяма част от учениците в малките, сагрегирани населени места. Ниското образование и липсата на умения възпрепятства търсенето и намирането на работа. Неактивните лица не търсят работа, демотивирани са да се образуват и трудово ангажират.

Анализа на потребностите на заинтересованите страни, изготвен в процеса на разработка на СВOMP ясно очерта необходимостта от включване на мярка, свързана със активизиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица. От анкетираните 22 % са подкрепили Активизиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица.

3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи:

Безработни, вкл. продължително безработни;
Неактивни лица;
Лица в неравностойно положение, хора с увреждания;
Лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация;

3.2. Брой:

Безработни, вкл. продължително безработни-10 бр.;
Неактивни лица-10 бр.;
Лица в неравностойно положение, хора с увреждания-5 бр.;
Лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация- 10 бр.;

3.3. Характеристики на целевата група:

Безработни, вкл. продължително безработни- До средата на анализирания период /2010-2021/ броят на продължително безработните лица /над 12 месеца/ е нараствал, след което се бележи трайна тенденция за намаляване и през 2019 година са 4 % от общия брой на безработните лица. В края на анализирания период има известно покачване, което е свързано и с покачване на безработицата като цяло.

Неактивни лица - Коефициентът на икономическа активност за община Аксаково е 2 пъти по-нисък от този за област Варна /32-33% /. Икономическата активност на населението показва каква част от хората работят или търсят активно работа. Икономически активните лица формират работната сила , ниският процент спрямо област Варна показва, че хората не са достатъчно активни на пазара на труда и не търсят работа.

Лица в неравностойно положение, хора с увреждания-По статистически данни броя на пълнолетните лица с трайни увреждания-1560 лица, от тях децата с трайни увреждания до 18-годишна възраст-97 деца, които представляват 6,6 % от общия брой на децата; пълнолетните лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст са 573 лица, - пълнолетните лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда -174 лица, общ брой на пълнолетните лица с психични разстройства-87 лица.

Голяма част от хората с увреждания не успяват да се социализират своевременно в общността поради липсата на дневни центрове за тях, други не могат да продължат своята трудова дейност поради ограничения на средата и липсата на асистенти, които да ги подпомогнат до придвижването им до работното място.

Лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация- Според данните 24 % от населението е с основно образование, 11% е с образование по-ниско от основно. Това население е съсредоточено в няколко населени места с преобладаващи малцинствени групи.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:
От проведеното анкетно проучване сред заинтересованите страни относно социалните проблеми на територията, като основни проблеми се извеждат неефективната интеграция на уязвимите групи, ниската култура и образование на големи групи, предимно в сагрегираните населени места. Самите уязвимите групи като основен социален проблем посочват продължителната безработица сред тях-53 % от анкетираните.

Дейностите по мярката като:

- Активирание, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, в т.ч. продължително безработни ще допринесе за увеличаване на икономическата активност на населението;
- Подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката ще допринесе за намаляване на безработицата на лицата над 55 години и хората с увреждания като се създадат възможности за квалификация преквалификация.;
- Целенасочена подкрепа за осигуряване на заетост, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, обучение на работното място, субсидирана заетост ще способства за стимулиране на работодателите за разкриване на работни места и същевременно ще насърчи целевите групи за активна трудова заетост и активизиране на пазара на труда.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката *(посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)*

4.1. Допустими кандидати:

Работодатели; община Аксаково; неправителствени организации

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо):

Работодатели; община Аксаково; неправителствени организации

Кандидатите и партньорите следва да има седалище и адрес на управление на територията на МИГ „Аксаково“.

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката *(Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)*

1. Активирание, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, в т.ч. продължително безработни

Дейностите могат да включват идентифициране, активиране, трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта.

Идентифицираните неактивни лица могат да бъдат включвани в различни видове обучения (дейности по т. 2), съобразно техните потребности, които бенефициента е анализирал.

За продължително безработните лица (безработни над 12 месеца) могат да се предвидят дейности, като например, за преодоляване на липсата на квалификация, навици, мотивация за работа, в т.ч. мотивиране, професионално ориентиране; професионално обучение, обучения за придобиване на ключова компетентност, обучение по време на работа и др.

2. Подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката.

Дейностите могат да включват обучения за придобиване на дигитални умения, умения, свързани със зеления преход, професионална квалификация, ключови компетенции и др.,

съобразени с индивидуалните характеристики на лицата от целевите групи и съобразени с потребностите на работодателите от квалифицирана работна сила, която да наемат.

Мярката може да включва дейности в подкрепа на по-възрастните неактивни и безработни лица, за адаптиране към промените и към работодателите, чрез преквалификация, придобиване на нови умения, вкл. „зелени“ и дигитални, и предоставяне на нови възможности за заетост.

Обученията могат да бъдат насочени към придобиване и развитие на умения и компетентности, необходими във връзка с бъдещето на труда (тип „soft skills“ и преносими умения), по-специално: организационни умения, вкл. работа в екип, разрешаване на проблеми, управление на времето и др.

3. Целенасочена подкрепа за осигуряване на заетост, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, обучение на работното място, субсидирана заетост

Работодателите-бенефициенти или партньори могат да получат стимули за разкриване на нови работни места и субсидии за възнаграждения при включване в заетост на хора в неравностойно положение, в т.ч. лица с увреждания, продължително безработни, активирани неактивни лица, безработни или неактивни лица с по-ниско от средното образование, вкл. чрез финансиране на ментори за тях за улесняване на включването им в устойчива заетост.

Не е допустимо в една мярка и един проект да се включи само дейност за предоставяне на субсидирана заетост.

- 6. Бюджет на мярката** – *(Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). **Важно!** Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.)*

6.1. Общ бюджет на мярката: 256 000 лв.;

6.2. Интензитет: 100 % безвъзмездна финансова помощ

% съфинансиране е приложимо при проект на стойност по-голям от размера на бюджета на мярката;

6.3. Минимална стойност на проекта: не приложимо;

Максимална стойност на проекта: 400 000 лв.

- 7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката** *(посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)*

7.1. Индикатори за краен продукт:

Безработни, вкл. продължително безработни;

Участници в неравностойно положение;

Неактивни;

7.2. Индикатори за резултат:

Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;

Участници, които при напускане на операцията получават квалификация;

Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица;

Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения;

1. Наименование на мярката *(Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР)*

Подкрепа за предприятията от социалната икономика

2. Цел на мярката *(до половин страница)*

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*

2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Предоставяне на възможности за развитие на социалните предприятия чрез създаването на устойчиви работни места за групите в неравностойно положение, което ще доведе до намаляване на риска от бедност и социална изолация.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

Развитието на социалното предприемачество има важна роля за създаването на устойчиви работни места за групите в неравностойно положение. Предоставянето на възможности за развитие на субектите на социалната и солидарна икономика, както и на устойчиво сътрудничество между тях, на предприемачески умения и управленския капацитет ще доведе не само до създаването на работни места, но и до намаляване на риска от бедност и социална изолация.

При проведените проучвания при разработване на стратегията и идентифициране на заинтересованите страни показат, че на територията на общината развиват дейност 3 субекти на социалната и солидарна икономика, които се нуждаят от подкрепа за да осъществяват и разширяват своята дейност.

Анализа на потребностите на заинтересованите страни, изготвен в процеса на разработка на СВОМР ясно очерта необходимостта от включване на мярка, свързана със подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда и подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика. От анкетиранияте 21 % са подкрепили, включването в СВОМР на мярка в подкрепа на социалната икономика.

3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава *(посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой,*

характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи: Лица, заети в социални предприятия

3.2. Брой: Лица, заети в социални предприятия-20 бр.

3.3. Характеристики на целевата група:

По статистически данни броя на лицата с увреждания е пълнолетните лица с трайни увреждания-1560 лица, от тях пълнолетните лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст са 573 лица; общ брой на пълнолетните лица с психични разстройства-87 лица.

Коефициентът на икономическа активност за община Аксаково е 2 пъти по-нисък от този за област Варна. Икономическата активност на населението показва каква част от хората работят или търсят активно работа. Икономически активните лица формират работната сила, ниският процент спрямо област Варна показва, че хората не са достатъчно активни на пазара на труда и не търсят работа. При хората с увреждания икономическата активност е още по-ниска поради ограниченията от здравословното състояние.

На територията на общината социалната икономика не е добре развита, въпреки наличните социални проблеми и все по нарастваща необходимост от заетост на хората в неравностойно положение.

Голяма част от хората с увреждания не успяват да се социализират своевременно в общността поради липсата на дневни центрове за тях, други не могат да продължат своята трудова дейност поради ограничения на средата и липсата на асистенти, които да ги подпомогнат до придвижването им до работното място.

Безработицата сред жените е по-висока спрямо безработицата сред мъжете, което налага стимулиране на предприемаческата активност сред жените. Препоръчително е включването в критерии за подбор на проектите към СВОМР, критерий насърчаващ участието на жени предприемачи.

Налице е висока безработицата сред лицата над 55-годишна възраст. Необходимо е включването на мерки за подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране на пазара на труда, както и обучение за преквалификация в съответствие с променящите се икономически условия на територията.

Видно от анкетното проучване, уязвимите групи като заинтересована страна, посочват като основен проблем безработицата. Подкрепата за хората с увреждания и групите в неравностойно положение би могла да се осъществи и чрез насърчаване развитието на социалното предприемачество, което ще създаде устойчиви работни места. Разкриването на субекти на социалната икономика, подобряване на предприемачески умения и управленския капацитет ще доведе и до намаляване на риска от бедност и социална изолация.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване: От проведеното анкетно проучване сред заинтересованите страни относно социалните проблеми на територията, като основни проблеми се извеждат неефективната интеграция на уязвимите групи, ниската култура и образованост на големи групи.. Самите уязвимите групи като основен социален проблем посочват продължителната безработица сред тях-53 % от анкетираните. На целевата територия безработицата сред жените е по-висока спрямо безработицата сред мъжете.

Интеграцията на хората в неравностойно положение чрез трудова заетост е един от най-ефективните средства за преодоляване на социалната изолация.

Дейности като обучения, повишаване на компетентностите ще способстват за повишаване конкурентоспособността на социалните предприятия. Създаването на устойчиви работни места ще способства за трайна ангажираност на лицата от целевата група и преодоляване на социалната изолация. Подкрепата в оборудване на работните места ще способства за

повишаване на „добавената стойност“ на социалните предприятия и подобряване на условията на труд, съобразно спецификата на целевата група.

- 4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката** (*посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.*)

4.1. Допустими кандидати:

Социални предприятия; Други субекти на социалната и солидарна икономика (по Закона за предприятията на социалната и солидарната икономика);
Общински предприятия (по чл. 52 от Закона за общинската собственост), които нямат самостоятелна правосубектност – чрез община Аксаково;
Работодатели;
Неправителствени организации

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо):

Социални предприятия; Други субекти на социалната и солидарна икономика (по Закона за предприятията на социалната и солидарната икономика);
Общински предприятия (по чл. 52 от Закона за общинската собственост), които нямат самостоятелна правосубектност – чрез община Аксаково;
Работодатели;
Неправителствени организации
Кандидатите и партньорите следва да има седалище и адрес на управление на територията на МИГ „Аксаково“.

- 5. Допустими дейности**, конкретно необходими за реализация на мярката (*Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията*)

Дейностите могат да са насочени към регистрирани към момента на сключване на договора за финансиране социални предприятия за развитие на умения на заетите в тях чрез различни видове обучения за повишаване на уменията (вкл. дигиталните и зелените умения), компетенциите и професионалната квалификация, субсидии за създаване на устойчиви работни места и за възнаграждения за новоназначени лица от уязвимите групи, с акцент върху жените, хора с намалена работоспособност и продължително безработни, оборудване и обзавеждане, маркетинг на продукти/услуги и на дейността и др.

- 6. Бюджет на мярката** – (*Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.*)

6.1. Общ бюджет на мярката: 390 000 лв.;

6.2. Интензитет: 100 % безвъзмездна финансова помощ;

Процент % съфинансиране е приложим при проект на стойност по-голям от размера на бюджета на мярката;

6.3. Минимална стойност на проекта: те приложимо;
Максимална стойност на проекта: 400 000 лв.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (*посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.*)

7.1. Индикатори за краен продукт:

Участници в неравностойно положение

7.2. Индикатори за резултат:

Участници, които при напускане на операцията получават квалификация;

Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица.

1. Наименование на мярката *(Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР)*

Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве

2. Цел на мярката *(до половин страница)*

- 1. Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
- 2. Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Подобряване на физическата и социална активност на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

От данните в „Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“ при разработка на СВОМР през целия анализиран период от 2011-2021 г. броя на възрастните хора над 60 г. бележи тенденция към увеличение. Възрастните над 60 г. са 15 %, като приблизително същия е процента на възрастните над 50 г., което означава, че в следващите 10 години броя на възрастните хора ще се запази с тенденция към увеличение. Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. Застаряването на населението има както икономически последици върху пазара на труда, така и върху здравния статус на населението като цяло. В близките години образованото трудоспособно население ще намалява, което бе констатирано и при провеждането на информационните събития по населени места. Същевременно нарастват потребностите от създаване на условия за активен начин на живот на населението, особено в малките населени места, където са съсредоточени хората в пенсионна възраст. Идентифицирани са потребности от създаване на условия за спорт за поддържане на физическата активност, социални контакти и културен живот, повишаване и придобиване на дигитални умения и използване на информационните технологии за връзка към глобалното общество. Работодателите на територията на общината споделят проблеми с намирането на квалифицирани кадри в трудоспособна възраст и следва да се предприемат мерки за подобряване на условията на труд за да задържат кадри в пенсионна възраст.

Анализа на потребностите на заинтересованите страни, изготвен процеса на разработка на СВОМР ясно очерта необходимостта от включване на мярка, свързана със създаване на условия за активен начин на живот на възрастните хора. От анкетираните 23 % са отговорили, че е необходимо включването на мярка в подкрепа активния живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве.

3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава *(посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):*

3.1. Целеви групи:

Възрастни лица;

Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети.

3.2. Брой:

Възрастни лица- 50 бр.;

Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети- 10 бр..

3.3. Характеристики на целевата група: Статистическите данни показват, че в началото на анализирания период /2011-2021 г. /най-голям брой е имало населението от 30-39 години, във втората половина на анализирания период най-голям е броя на населението от 40-49 години, като се бележи тенденция през целия период за увеличаване на населението от 50-59 години. Съотношението между населението в под трудоспособна, трудоспособна възраст и в над трудоспособна гарантира нормално възпроизводство и поддържане в добро състояние на човешките ресурси. Хората в над трудоспособна възраст имат относително постоянен брой, с тенденция за леко покачване в съответствие с нарастване на броя на населението на територията на общината. Като се проследят тенденциите на промени в демографската структура на населението може да се оформи следната обща картина: наличие на отрицателен естествен прираст, застаряване на населението, повишаване нивото на смъртност. Всичко това в бъдеще би довело до сериозни проблеми в различните сфери на живота.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване: Социално-икономическият анализ показва влошените демографски показатели, които са свързани с недоброто качество на живот на възрастните хора. Повишаване на търсенето на дългосрочни грижи сред възрастното население в контекста на демографското застаряване, извеждат на преден план необходимостта от междусекторно взаимодействие и прилагане на интегриран подход в грижата за възрастните хора и хората с увреждания. Прилагането на мерки за поддържане на активен начин на живот на възрастните хора. Анкетираният при проучването на потребностите на заинтересованите страни, изготвено в процеса на разработка на СВОМР очертават като проблем достъпа до здравни услуги, потребност от създаване на условия за пълноценен начин на живот на хората в пенсионна възраст. Считат за възможност за развитие на територията подкрепата на мерки за активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве.

Дейности като насърчаване на възрастните хора за по-дълго участие на пазара на труда ще удължат трудовата активност на възрастните хора и същевременно ще подпомогнат работодателите в намирането на квалифицирана работна ръка.

Активиране на възрастните хора чрез насърчаване на активно социално поведение и доброволчество, инициране, организиране и включване в различни форми на участие в местни инициативи ще насърчи социалното включване и преодоляване на социалната изолация, която си наблюдава след прекъсване на активна трудова дейност.

Дейности за осигуряване опазване на здравето чрез превенция на заболяванията и грижа за здравето ще насърчат активния начин на живот на възрастните хора и ще подобрят тяхното здравословно състояние.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката *(посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по*

конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)

4.1. Допустими кандидати:

Неправителствени организации; читалища;
доставчици на здравни услуги; община Аксаково;
работодатели;

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо):

Неправителствени организации; читалища;
доставчици на здравни услуги; община Аксаково;
работодатели;

Кандидатите и партньорите следва да има седалище и адрес на управление на територията на МИГ „Аксаково“.

- 5. Допустими дейности**, конкретно необходими за реализация на мярката (Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)

Дейности за насърчаване на възрастните хора за по-дълго участие на пазара на труда (мотивиране за работа, разясняване на възможностите за различни форми на труд, подпомагане за започване на надомна работа или работа от разстояние и др.), насочване към работодатели и помощ при кандидатстване за работа и др.

Активиране на възрастните хора чрез насърчаване на активно социално поведение и доброволчество, инициране, организиране и включване в различни форми на участие в местни инициативи или инициативи за взаимопомощ във връзка с актуални за възрастните хора проблеми.

Дейности за осигуряване опазване на здравето чрез превенция на заболяванията и грижа за здравето, в т.ч. провеждане на информационни събития, обучение по първа помощ, бедствена готовност, психо-социална подкрепа, информиране за възможности за рехабилитация и поддържаща здравео активност и др., вкл. с активното участие на самите възрастни хора в организацията и провеждането на дейностите с цел ангажираност и активност.

- 6. Бюджет на мярката** – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). **Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.**)

6.1. Общ бюджет на мярката: 390 000 лв.;

6.2. Интензитет: 100 % безвъзмездна финансова помощ;

Процент % съфинансиране е приложим при проект на стойност по-голям от размера на бюджета на мярката;

6.3. Минимална стойност на проекта: не приложимо;

Максимална стойност на проекта: 400 000 лв.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (*посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.*)

7.1. Индикатори за краен продукт:

Участници на 55 и повече години;

Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети;

7.2. Индикатори за резултат:

Участници на 55 и повече години, получили подкрепа чрез мерки за активен начин на живот;

Участници, които при напускане на операцията получават квалификация

Приложение ПО

**ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР**

на Местна инициативна група „Аксаково“,
(наименование на Местната инициативна група)

Приложение ПО се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР и изведените приоритети и цели за развитие на територията.

1. Обосновка за допълващо финансиране от Програма „Образование“

Допълващото финансиране от ПО:

☒	<p>е съгласно идентифицирани <i>предизвикателства/нужди в сферата на образованието</i>, изведени в Анализ/и на територията на МИГа <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете, ако е приложимо.</i></p> <p>Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“, Глава 3 Развитие на социалната сфера и човешките ресурси, раздел 3.3 Образователни характеристики, стр.55</p>
☒	<p>в Анализа/ите на територията са идентифицирани <i>целеви групи</i>, допустими по ПО, с конкретни характеристики <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете/опишете, ако е приложимо.</i></p> <p>Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“, Глава 3 Развитие на социалната сфера и човешките ресурси, раздел 3.3 Образователни характеристики, стр.55</p>
☒	<p>в Анализа/ите на територията са идентифицирани <i>типове бенефициенти</i>, допустими по ПО <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете. опишете, ако е приложимо. Не се изброяват поименно.</i></p> <p>Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“, Глава 3 Развитие на социалната сфера и човешките ресурси, раздел 3.3 Образователни характеристики, стр.55</p>
☒	<p>в Анализа/ите, когато е приложимо, е обоснована възможността за <i>партньорство</i> съгласно Указанията на УО на ПО. <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.</i></p>

	<p>Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“, Глава 3 Развитие на социалната сфера и човешките ресурси, раздел 3.3 Образователни характеристики, стр.54</p>
☒	<p>принос на допълващото финансиране от ПО към приоритет/цел от СВOMP и идентифицираните предизвикателства в сферата на образованието, както и към одобрен общински стратегически документ, когато е приложимо съгласно Указанията на УО на ПО.</p> <p>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВOMP. Допълнете. опишете, ако е приложимо.</p> <p>Раздел 4 Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия, Приоритет 2, Специфична цел 2.1 „Обновяване на населените места, повишаване потенциала им за развитие като „интелигентни селища“, насърчаване на образователната и социална интеграция на уязвимите групи“, стр. 27 от СВOMP</p>
☒	<p>демаркация и допълняемост на допълващото финансиране от ПО към СВOMP</p> <p>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВOMP и/или от Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.</p> <p>Раздел 3. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията, сектор „Състояние на социалната сфера и човешките ресурси“, стр.13 от СВOMP</p>
☒	<p>приносът на допълващото финансиране от ПО към СВOMP предвижда да се отчитат задължителните индикатори съгласно Указанията на УО на ПО</p> <p>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВOMP и/или Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.</p> <p>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите). – 50 бр.</p> <p>SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа. -40 бр.</p> <p>SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи.-20 бр.</p> <p>Индикатори за резултат:</p> <p>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация-10бр..</p> <p>SRI 1.2. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията- 40 бр..</p>
☒	<p>исканото допълващо финансиране от ПО към СВOMP е представено на потенциални кандидати/партньори/заинтересовани страни/целеви групи от територията на МИГ-а, допустими съгласно Указанията на УО на ПО</p> <p>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВOMP и/или Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.</p> <p>Информация за допълващото финансиране е представено по време на общественото обсъждане на СВOMP</p>
☒	<p>друго, по преценка на кандидата</p> <p>Моля, попълнете, ако е приложимо, например очакван брой проекти, минимален и максимален размер на БФП за проект, продължителност на проектите и краен</p>

	<i>срок на дейностите за допълващо финансиране</i> Минимален брой проект 1 бр. Стойност на проекта 400 000 лв.
--	---

2. Дейности и размер на исканото допълващо финансиране от ПО

☒	<ol style="list-style-type: none">1. Подкрепа на деца и ученици.2. Подкрепа за педагогически специалисти и непедagogически персонал за работа в мултикултурна среда3. Подкрепа на училищни/предучилищни и местни общности за активно взаимодействие в мултикултурна образователна среда
400 000 лв.	Планиран бюджет на исканото допълващо финансиране от ПО (изпълнение не по-късно от 31.12.2029 г.) към стратегията за ВOMP

ПРИЛОЖЕНИЕ
по чл. 17, ал. 2 от ПМС № 494/2024 г.
към Указания за предоставяне на
допълващо финансиране за изпълнение
на СВOMP от ПОС 2021-2027 г.

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г. КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
на Местна Инициативна група „Аксаково“

(наименование на Местната инициативна група)

Приложението се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР, изведените приоритети и цели за развитие на територията и утвърдените от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. Указания за предоставяне на допълващо финансиране за изпълнение на стратегиите по подхода ВОМР с ресурс от ПОС 2021-2027 г.

В стратегията може да се включи или само една или и двете допустими мерки по ПОС 2021-2027 г., една за приоритет „Отпадъци“ и една за приоритет „Биологично разнообразие“ от програмата, съобразно спецификата и нуждите на съответната местна общност, както следва:

- 1. Приоритет „Отпадъци“, специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ – мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“;*
- 2. Приоритет „Биологично разнообразие“, специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ – мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“..*

Информацията се попълва поотделно за всяка отделна мярка.

- 1. Наименование на мярката:** *„Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“*
- 2. Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** *приоритет „Отпадъци“*
- 3. Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** *„Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“*
- 4. Цел на мярката:** *(представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален*

стратегически / програмен / планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.);

Основна цел на мярката е Повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците с фокус към битовите и строителните отпадъци, за правата, задълженията, възможностите и добри практики, за устойчиво потребление и прехода към кръгова икономика.

На територията на община Аксаково е разположено „Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Варна, Аксаково и Белослав“, което допълнително налага повишена информираност на населението относно мониторинга на отпадъците. Като пробелм очертан от анкетираните при проведено проучване на потребностите на заинтересованите страни е очертан проблема с чистотата на населените места. Необходимо е да се приложат мерки за предотвратяване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, да се повиши информираността относно устойчивото потребление и кръговата икономика. Изпълнението на мярката ще допринесе за постигането на целите в областта на управлението на отпадъците според Закона за управление на отпадъците.

В резултат от изпълнението на мярката се очаква повишаване на осведомеността на населението на местно и регионално ниво за целите за управление на отпадъците (с фокус към битовите и строителните отпадъци), за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика.

Мярката способства за изпълнение на Специфична цел 2.2 „Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство“ от Стратегията за ВОМР.

Необходимостта от изпълнение на мярката е обоснова от информацията в „Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ “Аксаково“, Глава 5 Екологично състояние и рискове, Раздел 5.2. Анализи по фактори на въздействие, стр. 88

5. Целева група или групи: *(представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира)*

Населението от населените места в община Аксаково на територията на МИГ „Аксаково“.

На територията на община Аксаково има 23 населени места, които са включени към Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Варна.

6. Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ *(описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката)*

На територията на община Аксаково е разположено „Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Варна, Аксаково и Белослав“ Депото включва Клетка 1 с капацитет 577 хил.м3 или 401 944 т. отпадъци, инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци, съоръжение за рециклиране на отпадъци от строителството и разрушаване, депо за инертни отпадъци, включително и от разрушаване. Предвижда се капацитетът на депото да стигне за 25 години. Технологията на депониране включва процеси по приемане, разстилане, уплътняване и ежедневно запръстяване на депонираните отпадъци. Наличието на съоръжение от подобен мащаб поставя необходимостта от провеждането на разяснителни, информационни кампании за разделно сметосъбиране, изясняване на процесите по рециклиране на отпадъците. Анализа на потребностите на заинтересованите страни, изготвен в процеса на разработка на СВОМР ясно очерта необходимостта от включване на мярка, свързана с Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с

устойчивото потребление, кръговата икономика. Анкетираният очертават като проблем ,чистотата на населените места, което говори за липса на информираност за намаляване на отпадъците като цяло, необходимост от разяснителна кампания за разделно събиране и рециклиране на отпадъците. От анкетираният 16 % са подкрепили мярката за повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика.

7. Допустими типове бенефициенти (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

Община Аксаково е допустим бенефициент поради редица ангажименти по Закона за управление на отпадъците

Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) са допустими бенефициенти с цел насърчаване на гражданското участие в процесите по опазване на околната среда .

Ако кандидат е Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) , то партньорството с община Аксаково е задължително, към чието население са насочени дейностите. Партньорът/партньорите трябва да отговарят на изискванията за допустими бенефициенти. Партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение. В допълнение:

- допустимите бенефициенти/партньори е община Аксаково.

- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на отпадъците, кръгова икономика, устойчиво развитие е предимство при оценяването.

- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение и да бъдат със седалище и адрес на управление в община Аксаково, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община Аксаково.

8. Допустими дейности (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

Провеждане на информационни и разяснителни кампании. Кампаниите трябва да са насочени към разпространение на информация за правата и задълженията на участващите в управлението на битовите и строителните отпадъци в съответното населено място, община Аксаково, регион за управление на отпадъците; съществуващи системи за управлението на отпадъците, планирани бъдещи инвестиции за управлението на отпадъците за постигане на целите към 2030 г.; планиран модел за въвеждане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“; практически възможностите за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци в съответното населено място; добри практики и поведение за предотвратяване образуването на отпадъците, устойчиво потребление и кръгова икономика и др. за подобряване на управлението на битовите отпадъци, които е подходящо да се приложат в населеното място, община; системи за мониторинг на отпадъците; предотвратяване нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и др. подходящи.

Дейностите следва да повишават осведомеността на населението на местно ниво за целите за управление на отпадъците (с фокус към битовите и строителните отпадъци), за правата,

задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика.

Препоръчително е да се предвиди и подпомагане разпространението на практики за предотвратяване образуването на отпадъци на ниво домакинство, населено място, община Аксаково и регион за управление на отпадъците, като се отчитат местните особености, практики и традиции. Съобразено с целите на кръговата икономика и националните цели, приоритетът по отношение на предотвратяване образуването на отпадъците е върху биоразградимите отпадъци, в т.ч. хранителни и зелени. Информационните и разяснителни кампании следва да са насочени към съобразяване на йерархията за управлението на отпадъците и за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, ролята на населението, за да се подобри управлението на битовите отпадъци на местно и регионално ниво, намаляване на замърсяването с отпадъци, в т.ч. нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, права и задължения за участниците в процесите по управление на отпадъците и др.

Дейностите трябва да съобразяват политиката по управление на отпадъците на национално, регионално и местно ниво и по възможност да съдействат за практическото въвеждане на местно ниво на принципа „плащаш колкото изхвърляш“, съобразено с политиката на община Аксаково.

Допустими видове дейности:

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);
- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци на ниво населено място/община/регион за управление на отпадъците; за практическите възможности за разделно събиране на отпадъци и за предотвратяване образуването на битови отпадъци, препоръчително с фокус върху биоразградимите отпадъци (в т.ч. хранителни и зелени), за повишаване на общественото самосъзнание за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци, и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланието);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност)*)

Обща стойност на мярката 100 000 лева.

Максималният размер на допустимите разходи, за един проект е до 100 000 лева.

Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи, като е допустимо и съфинансиране от бенефициентите

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Източник на информация
Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта	Брой	0	1000	Присъствени списъци от информационни събития; Протоколи за предоставени информационни материали по населени места

Информационната кампания ще се проведе във всички 23 населени места на територията на общината. Ще се проведат информационни срещи и разпространени информационни материали по кметствата, публични места, публикувана информация в социалните мрежи, сайта на общината и др. средства за уведомяване на населението.

Приложение съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г. за кандидатстване за допълващо финансиране по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Мярка „Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)“¹

Наименование на мярката²

„Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)“

1. Описание на мярката (до половин страница)

1.1. Формулира се целта на мярката и какви са очакваните резултати и ползи за територията в изпълнение на мярката.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията (посочват се спрямо обхвата на допустимите дейности за финансиране от програмата, описва се към какви местни специфики/проблеми е насочена мярката, какъв е ефектът от подкрепата за територията на МИГ – реферира се към страница от стратегията).

1.3. Описва се заявеното финансиране по ПКИП в обхвата на кои приоритети и специфични цели попада - принос към специфичните цели на програмата.

1.1. Цел на мярката и очаквани резултати:

Основна цел на мярката е внедряване на иновации в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г. на територията на МИГ „Аксаково“

Очаквани резултати:

- Повишаване на иновационния капацитет и конкурентоспособност на малките и средни предприятия на територията на МИГ „Аксаково“;
- Нарастване на дела на МСП, които внедряват продуктови иновации или иновации в бизнес процесите в тематичните области на ИСИС 2021-2027г.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията:

Видно от анализиранияте данни на територията на община („Проучване и анализ на потенциала за развитие на територията на МИГ „Аксаково“, Раздел 2 „Състояние на

¹ При идентифицирани потребности за допълващо финансиране по ПКИП МИГ може да включи посочената мярка в Приложението съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС № 494/2024 г.

² При описване на параметрите на мярката, моля, посочете глава, раздел, точка, страница от анализа/ите, както и относителните текстове в стратегията за местно развитие (където е приложимо).

местната икономика“; стр. 37- стр.40) най-силно развита е „Преработващата промишленост“ и „Селско, горско и рибно стопанство“. Най-голям брой предприятия са регистрирани в тези два икономически сектора, същевременно данните на показател „добавена стойност“ говорят за недостатъчна ефективност на предприятията и неконкурентоспособност. По данни на НСИ към 31.12.2021 г. броя на микропредприятията е 736, малки предприятия – 69 бр. като тенденцията за нарастване на броя на предприятията се запазва. Материална база на местните предприятия все още не е достатъчно модернизирана, новите технологии и иновациите са слабо застъпени. Според данни на НСИ за 2023 г. изчисленият процент на „добавената стойност“ спрямо нетните приходи от продажби е 16% за сектор „Преработваща промишленост“ и 20% за сектор „Селско стопанство“, при минимален „добър“ процент за ефективност - 20 % за преработваща промишленост и от 20-40 процента за селското стопанство. На територията на общината са разположени едни от водещите в региона предприятия в областта на електрониката, машиностроене, мебелопроизводство, биопроductи и др. Наетите лица според статистическите данни отново са най-много в сектор „Преработваща промишленост“, което при наличието на застаряващо население поставя въпроса за внедряването на иновации и нови оптимизирани производства за да се предотврати недостига на персонал в бъдеще.

От проведено проучване на потребностите на заинтересованите страни, стопанския сектор отчита като проблем недостига на квалифициран персонал и лошо състояние на логистичната база, както и недостатъчно развитие на високотехнологични производства, остаряла и амортизирана производствена база.

Наличието на предприятия от двата сектора и регистрираното желание за внедряване на иновации създават благоприятни условия за прилагането на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г. особено тематичните области: „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“; „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“; „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“; „Мехатроника и микроелектроника“. Близостта на община Аксаково до гр. Варна е благоприятна предпоставка за научноразвойна дейност, поради концентрацията на научноизследователска инфраструктура, разположена в различни образователни и научни институции. Наличните висши учебни заведения осигуряват висококвалифицирани кадри за осъществяване на изследвания, разработване и внедряване на иновации във всички тематични области на ИСИС. Въпреки потенциала за Област Варна в ИСИС като приоритетни тематични области са изведени „Мехатроника и микроелектроника“ и „Информатика и ИКТ“.

Допълващото финансиране е в подкрепа постигане на Специфична цел 1.1: Подкрепа за въвеждането на иновации и модерни технологии в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции за подобряване на ресурсната ефективност от Приоритет 1 възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности на СВОМР. /Раздел 4. Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия: стр. 26 от СВОМР/

1.3. Заявеното финансиране по ПКИП попада в обхвата на следните приоритети и специфични цели на ПКИП - принос към специфичните цели на програмата:

- Приоритет 1 „Иновации и растеж“, Специфична цел „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии“ и

- Приоритет 2 „Кръгова икономика“, Специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“.

Очакваният принос от подкрепените проекти е повишаване на иновационната активност и конкурентоспособност на предприятията и нарастване на дела на предприятията, които внедряват иновации в тематичните области на ИСИС. Чрез изпълнението на подобен вид проекти ще се създадат условия за въвеждане в МСП на местно ниво на интелигентни и ориентирани към новите технологии решения.

2. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (следва да съответстват на дейностите, описани в Указанията)

Допустими за подкрепа следните дейности и в петте тематични области на ИСИС 2021-2027:

Дейност 1. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи (ДМА).

Дейност 2. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на специализиран софтуер (вкл. разработване), патенти, лицензи, „ноу хау“ и др., представляващи дълготрайни нематериални активи (ДНА).

Проектните предложения могат да включват една или две от допустимите дейности, както и други допълнителни дейности определени от УО на ПКИП.

В края на изпълнението на проектите следва да е налице внедрена в предприятието продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите, насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги.

При изпълнение на дейностите следва да се спазват хоризонталните принципи, заложи в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета:

- зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз ;

- равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола;

- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;

- достъпност за хората с увреждания (вкл. спазване правата и принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания);

- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

В съответствие с допустимите дейности се определят допустимите разходи на база на изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

3. Допустими целеви групи, към които ще бъде насочено допълващото финансиране по ПКИП (посочват се заинтересованите целеви групи на територията на МИГ).

Основните целеви групи на територията на МИГ „Аксаково“ по линия на ПКИП са малки и средни предприятия съгласно Закона за малките и средните предприятия.

Допустимите кандидати следва да имат адресна регистрация, да извършват дейността си и да са заявили подкрепа за дейности, осъществявани на територията на МИГ „Аксаково“. Кандидатите могат да развиват дейност в различни сектори на икономиката и трябва да отговарят на условията за бенефициент, определени в Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и в приложимата подзаконова нормативна уредба. В рамките на процедурата за подбор на проекти ще има включени и допълнителни изисквания, с които МСП ще следва да се съобразят.

С цел избягване на припокриването на интервенции между ПКИП и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 (СПРЗСР) по линия на допълващото финансиране на ПКИП няма да могат да получават подкрепа кандидати, които са:

- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности за преработка и/или маркетинг на горски продукти.
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на икономически дейности, които съгласно КИД-2008 на НСИ попадат в сектор С - раздел 10 „Производство на хранителни продукти” и раздел 11 „Производство на напитки” и допустими за подпомагане по СПРЗСР.
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности, попадащи в обхвата на сектор риболов и сектора на рибарството и аквакултурите, които са целева група за подкрепа по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА).

4. Размер на заявеното финансиране от МИГ и разпределение на средствата по приоритети/специфични цели *(посочва се: общият бюджет на мярката; разпределението на средствата по приоритети).*

4.1. Общ бюджет на мярката: 1 127 555 лева

4.2. Разпределение на средствата по приоритети:

Приоритет 1. Иновации и растеж 564 000 лева

Приоритет 2. Кръгова икономика 563 555 лева